

សម្ព័ន្ធខ្មែរជំរឿន
និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស
លីកាដូ

LICADHO

CAMBODIAN LEAGUE FOR THE
PROMOTION AND DEFENSE OF
HUMAN RIGHTS

កុំមានដែលត្រូវបានបញ្ជូនចេញពី
ប្រទេសកម្ពុជាដោយស្ម័គ្រចិត្ត។

ការក្លែងបន្លំ និងអំពើដែលត្រូវបានអះអាងថា
ជាអំពើពុករលួយក្នុងប្រព័ន្ធសុំកូនអន្តរប្រទេស

របាយការណ៍សង្ខេប
ចេញផ្សាយ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨

**កុំមានដែលត្រូវបានបញ្ជូនចេញពី
ប្រទេសកម្ពុជាដោយល្មើសហាក់៖**

ការក្លែងបន្លំ និងអំពើដែលត្រូវបានអះអាងថា
ជាអំពើពុករលួយក្នុងប្រព័ន្ធសុំកូនអន្តរប្រទេស

របាយការណ៍សង្ខេបចេញផ្សាយ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៨

សម្ព័ន្ធខ្មែរជំរឿន និងការពារសិទ្ធិមនុស្ស លីកាដូ

LICADHO

CAMBODIAN LEAGUE FOR THE PROMOTION
AND DEFENSE OF HUMAN RIGHTS

មាតិកា

សេចក្តីផ្តើម

ទំព័រ ១

ប្រវត្តិនៃស្មុំកូនអន្តរប្រទេសនៅ
កម្ពុជា

ទំព័រ ៣

ករណីសំខាន់ៗដែលត្រូវបាន
ឃ្លាំមើលនៅឆ្នាំ២០១៧

ទំព័រ ៨

សំណងការខូចខាតពីសកម្មភាព
ស្មុំកូនដោយភ្លែងបន្តិ

ទំព័រ ១៦

សេចក្តីសន្និដ្ឋាន

ទំព័រ ១៧

អនុសាសន៍

ទំព័រ ១៨

រូបភាពទំព័រមុខ៖ ម្តាយ និងកូនៗ
ដែលកូនប្អូននាក់ក្នុងចំណោមនោះ ត្រូវបានគេយកទៅចិញ្ចឹមនៅ
ប្រទេសអ៊ីតាលីចន្លោះឆ្នាំ ២០០៨-០៩ (សូមមើលករណីទី៣)

ចាប់ពីចុងទសវត្សរ៍ ឆ្នាំ១៩៨០ ដល់ ឆ្នាំ២០០៩ ប្រទេសកម្ពុជា បានអនុវត្តប្រព័ន្ធសុំកូនអន្តរប្រទេសដែល អនុញ្ញាតឲ្យមានកុមាររាប់ពាន់នាក់ ត្រូវបានគ្រួសារជាជន បរទេសសុំយកទៅចិញ្ចឹម នៅក្រៅប្រទេស។ អំឡុងពេល នោះ មានភ័ស្តុតាងស្តីពីការបន្ត និងអំពើដែលត្រូវបានគេ អះអាង ថាជាអំពើពុករលួយយ៉ាងច្រើន ដែលពាក់ព័ន្ធនឹង ការសុំយកកុមារចេញ ដោយគ្មានការយល់ព្រមពីម្តាយ ឪពុកបង្កើតរបស់អ្នកទាំងនោះ។ ភ័ស្តុតាងទាំងនេះបានធ្វើ ឲ្យសហរដ្ឋអាមេរិក និង បណ្តាប្រទេសមួយចំនួននៅ សហគមន៍អឺរ៉ុប បានសម្រេចផ្អាកសុំកូនពីប្រទេសកម្ពុជា។ ជាលទ្ធផល រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជាផ្ទាល់ ក៏ធ្លាប់បានផ្អាក ជាបណ្តោះអាសន្ននូវការសុំកូនទៅចិញ្ចឹម នៅបរទេស ជា ច្រើនដងមកហើយដែរ ដើម្បីកែលម្អនីតិវិធី។ ការផ្អាកចុង ក្រោយបំផុត គឺនៅឆ្នាំ២០០៩ ហើយការផ្អាកនេះ បានបន្ត មកដល់សព្វថ្ងៃ។

បើទោះជាមានការកែប្រែមួយចំនួន ទៅលើច្បាប់ស្តី ពីសុំកូនអន្តរប្រទេសក្តី វិធានការអនុវត្តជាក់ស្តែងមាន ចំនួនតិចតួចណាស់ ដែលត្រូវបានធ្វើឡើងដើម្បីធានាថា ការបន្ត និងអំពើដែលត្រូវបានគេអះអាងថា ជាអំពើពុក រលួយ នឹងមិនកើតមានឡើងម្តងទៀត។ លើសពីនេះ អាជ្ញាធរកម្ពុជានៅមិនទាន់ចាត់ វិធានការស៊ើបអង្កេតឲ្យ បានម៉ត់ចត់ និង ផ្ដន្ទាទោសតាមផ្លូវតុលាការ ចំពោះ ការរំលោភបំពាន ទាក់ទងនឹងសុំកូននេះនៅឡើយទេ។ ជាលទ្ធផល បុគ្គលិកមជ្ឈមណ្ឌលកុមារកំព្រា និងមន្ត្រី រដ្ឋាភិបាលមួយចំនួន ដែលធ្លាប់បានអនុវត្តការរំលោភ បំពានកន្លងមក នៅមិនទាន់ត្រូវបានយកមកផ្ដន្ទាទោស នៅឡើយទេ។

ទោះជាយ៉ាងនេះក្តី អាជ្ញាធរកម្ពុជា បានបញ្ជាក់ ជាច្រើនលើកមកហើយ ពីឆន្ទៈរបស់ខ្លួន ដើម្បីបើកដំណើរ ការឡើងវិញ នូវការសុំកូនអន្តរប្រទេស ហើយអង្គការ លីកាដូ យល់ឃើញថា សេចក្តីសម្រេចឲ្យបើកដំណើរការ ឡើងវិញ នឹងអាចកើតឡើង នាពេលឆាប់ៗនេះ។^១ អង្គការ លីកាដូ ជឿជាក់ថា ប្រសិនបើសេចក្តីសម្រេច នឹងត្រូវ បានធ្វើឡើង នោះនឹងមិនមានវិធានការអ្វី ដើម្បីការពារ ពីការកើតឡើងវិញ នូវអំពើក្លែងបន្លំ និងអំពើដែលត្រូវបាន

គេអះអាងថា ជាអំពើពុករលួយនោះទេ ហើយនឹងមាន ហានិភ័យខ្ពស់ ដែលការរំលោភបំពានពីអតីតកាលនឹងបន្ត កើតមានឡើងនៅថ្ងៃអនាគត។

ផលប៉ះពាល់ ដែលកើតពីការមិនអាចដោះស្រាយ បញ្ហាខាងលើនេះបាន ពីសំណាក់អាជ្ញាធរកម្ពុជា បាន បង្ហាញឲ្យឃើញកាន់តែច្បាស់ ដល់អង្គការ លីកាដូ នៅឆ្នាំ ២០១៧ នៅពេលដែលស្ត្រីចំនួនបីនាក់ ដែលកូនៗរបស់ អ្នកទាំងនោះ ត្រូវបានគេយកទៅចិញ្ចឹមនៅបរទេស នៅ ពេលវេលាខុសៗគ្នា ក្នុងរយៈពេល១៥ឆ្នាំ ចុងក្រោយ នេះ។ នៅក្នុងករណីទីមួយ កុមារម្នាក់ត្រូវបានគេយក ទៅចិញ្ចឹមនៅ សហរដ្ឋអាមេរិក។ ហើយក្នុងករណីទីពីរ កុមារពីរនាក់ ត្រូវបានគេយកទៅចិញ្ចឹម នៅប្រទេស អូស្ត្រីស៊ី។ ចំណែកឯករណីទីបី កុមារបួននាក់ ត្រូវបានគេ សុំយកទៅចិញ្ចឹមនៅប្រទេសអ៊ីតាលី ។ កុមារទាំងប្រាំពីរ រូបនេះមានអាយុចន្លោះ ពី៣ ទៅ ៩ឆ្នាំ។ ម្តាយរបស់កុមារ ទាំងនោះ នៅមិនទាន់ទទួលបាន ដំណឹងណាមួយពី កូនៗអ្នកទាំងនោះ នៅក្នុងដំណាក់កាលអន្តរាគមន៍ របស់ អង្គការ លីកាដូ នោះទេ ហើយពួកគេចង់ដឹងពីសុខុម របស់កូនៗ។

ដោយផ្អែកលើប្រវត្តិនៃសុំកូនអន្តរ ប្រទេស នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា និងចំនួន កុមារដែលត្រូវបានគេយកទៅចិញ្ចឹម បញ្ហានៃ ការបញ្ជូនកុមារចេញពីប្រទេសកម្ពុជាដោយ លួចលាក់នេះ ប្រហែលមិនមែនកើតឡើងតែ ក្នុងករណីទាំងបីនេះទេ ហើយប្រហែល ជាកើតមានឡើង លើក្រុមគ្រួសាររាប់រយ ផ្សេងទៀតនៅកម្ពុជា បើទោះបីជាមិន ដល់រាប់ពាន់គ្រួសារក៏ដោយ។

ស្ត្រីដែលជាម្តាយទាំងបីនាក់ មានជីវភាពក្រខ្សត់ យ៉ាងខ្លាំង នៅពេលដែលអ្នកទាំងនោះបានយកកូនៗទៅ ធ្វើនៅមជ្ឈមណ្ឌលកុមារកំព្រា និងនៅពេលដែលការសុំ កូនកំពុងត្រូវបានធ្វើឡើង។ ក្នុងករណីចំនួនពីរ ស្ត្រីជា ម្តាយធ្វើបែបនេះ គឺដើម្បីចង់ឲ្យកូនៗពួកគេ បានទៅ សាលារៀន។

^១ មន្ត្រីនៅក្រសួងសង្គមកិច្ច បានប្រាប់បុគ្គលិកអង្គការលីកាដូជាច្រើនដង រវាងពីខែមិនា ដល់តុលា ឆ្នាំ២០១៧

មជ្ឈមណ្ឌលកុមារកំព្រាជានៅភ្នំពេញ ជាកន្លែងដែលកុមារបួននាក់ធ្លាប់បានរស់នៅ និង ត្រូវបានគេយកចេញទៅចិញ្ចឹមនៅប្រទេសអ៊ីតាលី (សូមមើលករណីទី៣)

ចំណែកករណីទីបីគឺ ដោយសារកុមារនោះ មានជំងឺ ធ្ងន់ធ្ងរខ្លាំង ហើយត្រូវការការថែទាំ ឲ្យបានជិតដល់ដែល ម្តាយកូននោះ មិនមានលទ្ធភាពផ្តល់ឲ្យបាន ពីព្រោះស្ត្រីជា ម្តាយជាកម្មកររោងចក្រកាត់ដេរ។ មិនមានករណីណាមួយ ដែលម្តាយបានបោះបង់កូនខ្លួននោះទេ ហើយក៏គ្មាន ករណីណាដែលម្តាយទាំងនោះ បានផ្តល់សិទ្ធិឲ្យគេ យក កូនទៅចិញ្ចឹមនោះដែរ។ អង្គការលីកាដូ បានឃ្នាំមើលលើ ករណីទាំងបីនេះ និងបានរកឃើញថា សកម្មភាពសុំកូន ទាំងនេះ ត្រូវបានធ្វើឡើង ដោយការក្លែងបន្លំ និងមិន ខ្វល់ពីសិទ្ធិ និងអារម្មណ៍របស់ក្រុមគ្រួសាររបស់កុមារ។

ដោយផ្អែកលើ ប្រវត្តិនៃសុំកូនអន្តរប្រទេស នៅក្នុង ប្រទេសកម្ពុជា និងចំនួនកុមារ ដែលត្រូវបានគេយកទៅ ចិញ្ចឹមបញ្ហា នៃការបញ្ជូនកុមារចេញពីប្រទេសកម្ពុជា ដោយលួចលាក់នេះ ប្រហែលមិនមែនកើតឡើងតែក្នុង ករណី ទាំងបី នេះទេ ហើយប្រហែលជាកើតមានឡើង លើក្រុមគ្រួសាររាប់រយផ្សេងទៀត នៅកម្ពុជា បើទោះបីជា មិនដល់រាប់ពាន់គ្រួសារក៏ដោយ។ ហេតុផលដែលគ្រួសារ ជាច្រើនទាំងនោះ មិនមករកជំនួយអាចដោយសារអ្នក ទាំងនោះ មិនដឹងថាតើទៅរកជំនួយនៅកន្លែងណា ឬក៏ មិនជឿថា ជនល្មើសនឹងអាចនាំមក ផ្តន្ទាទោសបាន ហើយកូនរបស់អ្នកទាំងនោះ នឹងអាចត្រឡប់មកវិញបាន ឬក៏អត់។

ស្ត្រីទាំងបីរូប ដែលមកសុំជំនួយពីអង្គការ លីកាដូ នៅតែគិតពីកូនរបស់អ្នកទាំងនោះ ជានិច្ច។ ការបាត់បង់ នេះគឺជា បន្ទុកមួយដ៏សែនធ្ងន់ធ្ងរ មកលើអ្នកទាំងនោះ ហើយការខ្វះខាតព័ត៌មាន ពីសុខុមាលភាពរបស់កូន ធ្វើឲ្យម្តាយ ទាំងនេះ ឈឺចាប់ជារៀងរាល់ថ្ងៃ។ ឥឡូវនេះ អ្នកទាំងនោះ យល់ច្បាស់ថា កូនៗនឹងមិនត្រឡប់មករស់នៅក្នុងប្រទេស

កម្ពុជាវិញនោះឡើយ ក៏ប៉ុន្តែ ម្តាយទាំងនោះ នៅតែចង់ ភ្ជាប់ទំនាក់ទំនង ជាមួយកូនឡើងវិញ យ៉ាងខ្លាំង ហើយ យ៉ាងតិចណាស់ ក៏ចង់ទទួលបាននូវដំណឹង ពីសុខុមាល ភាពរបស់កូនៗដែរ។ អង្គការ លីកាដូ កំពុងជួយស្ត្រីទាំងនេះ ឲ្យអាចសម្រេចបំណងបាន ដោយការទាក់ទង ជាមួយ អាជ្ញាធរពាក់ព័ន្ធ និងភាគីផ្សេងទៀតទាំងក្នុងប្រទេស កម្ពុជា និងនៅបរទេស។ នេះគឺជាដំណើរការ នៃការ

ក៏នៅមិនទាន់មាននីតិវិធី ដែលបានព្រមព្រៀង និង ច្បាស់លាស់ ណាមួយ ដើម្បី ដោះស្រាយ បញ្ហាក្លែងបន្លំជា ច្រើនករណីដែលបានកើត មានឡើង មិនថានៅប្រទេសកម្ពុជា ឬអន្តរជាតិនោះទេ។ បញ្ហា នេះបង្កជាភាព លំបាក យ៉ាងខ្លាំងសម្រាប់ជនរងគ្រោះ ទាំងនោះ ក្នុងការទទួលបាននូវសំណងណាមួយ។

ដោះស្រាយបញ្ហាមួយ ដែលលំបាក និង យឺតយ៉ាវ កំពុងត្រូវបានបន្តដោះស្រាយនៅឡើយ។ សុំកូនដោយ ការក្លែងបន្លំ គឺជាបញ្ហាមួយ ដែលតែងតែកើតមានឡើង នៅពេលដែលមានសកម្មភាព សុំកូនអន្តរប្រទេសកើត ឡើង។^២ ទោះបីជាបែបនេះក៏ដោយ ហើយទោះជាមាន ច្បាប់អន្តរជាតិចែង អំពីសុំកូនអន្តរប្រទេសក៏ដោយ ក៏នៅ មិនទាន់មាននីតិវិធី ដែលបានព្រមព្រៀង និងច្បាស់លាស់ ណាមួយ ដើម្បីដោះស្រាយបញ្ហាក្លែងបន្លំ ជាច្រើនករណី ដែលបានកើតមានឡើង មិនថានៅប្រទេសកម្ពុជា ឬ អន្តរជាតិនោះទេ។ បញ្ហានេះបង្កជាភាពលំបាកយ៉ាងខ្លាំង សម្រាប់ ជនរងគ្រោះទាំងនោះ ក្នុងការទទួលបាននូវ សំណងណាមួយ។

^២ ជាឧទាហរណ៍សូមមើលការងាររបស់លោក David Smolin តាមរយៈ https://works.bepress.com/david_smolin/.

របាយការណ៍នេះ ធ្វើសេចក្តីសន្និដ្ឋានដោយភ្ជាប់ជាមួយនូវអនុសាសន៍ ជូនរាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និង ជូនរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេស ដែលបានទទួលយកកុមារកម្ពុជាដើម្បីឲ្យអាជ្ញាធរនៃរដ្ឋាភិបាលប្រទេសទាំងនោះ ដាក់ចេញនូវនីតិវិធី សម្រាប់ជួយដល់ក្រុមគ្រួសារទាំងនោះ ឲ្យអ្នកទាំងនោះរៀបរាប់រឿងរ៉ាវរបស់ពួកគេ ជួយសម្របសម្រួលទំនាក់ទំនងរវាងម្តាយឪពុកបង្កើត និងកូនដែលត្រូវបានគេយកទៅចិញ្ចឹម ប្រសិនបើភាគីទាំងសងខាងចង់ធ្វើការទាក់ទងគ្នា និងដាក់បុគ្គលដែលបានប្រព្រឹត្តរំលោភបំពានឲ្យទទួលខុសត្រូវទទួលស្គាល់នូវកំហុសដែលបានប្រព្រឹត្ត

ចំពោះ ម្តាយឪពុកបង្កើត កូនដែលគេយកទៅចិញ្ចឹម និង ម្តាយឪពុកចិញ្ចឹម ហើយចុងក្រោយផ្តល់នូវការជួសជុលជាសំណងឲ្យបានសមរម្យ។

ចុងក្រោយ អាជ្ញាធរទាំងនោះត្រូវធានាថា នឹងមិនមានសុំកូនអន្តរប្រទេស កើតឡើងជាថ្មីទៀតទេ លុះត្រាតែមានប្រព័ន្ធនៃការដោះស្រាយបញ្ហា និង ជួសជុលជាសំណងសមរម្យ ត្រូវបានអនុវត្ត ហើយវិធានការម៉ត់ចត់ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដើម្បីធានាថា ការរំលោភបំពាននិងការរងទុក្ខលំបាកកាលពីអតីតកាល នឹងមិនអាចកើតឡើងចំពោះគ្រួសារនៅជំនាន់ក្រោយៗនោះទៀតទេ។

ប្រវត្តិនៃសុំកូនអន្តរប្រទេសនៅកម្ពុជា

សកម្មភាពសុំកូនកម្ពុជា យកទៅចិញ្ចឹមនៅក្រៅប្រទេស បានចាប់កើតមានឡើង នៅចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ១៩៨០ ហើយទសវត្សរ៍ក្រោយមកទៀត ចំនួនកុមារដែលត្រូវបាន គេយកទៅចិញ្ចឹម នៅបរទេសបានកើនឡើងយ៉ាងខ្លាំង។ យោងតាមរបាយការណ៍ ក្រសួងសង្គមកិច្ចចន្លោះពីឆ្នាំ១៩៨៧ ដល់២០០៩ មានកុមារចំនួន៣,៦៩៦ នាក់ ត្រូវបានគេនាំយកចេញពី ប្រទេសកម្ពុជា ដើម្បីយកទៅចិញ្ចឹម^៣ ហើយតួលេខនេះ អាចមានច្រើន ជាងនេះដោយសារតែ ការកត់ត្រាទិន្នន័យ មិនទាន់មានប្រព័ន្ធច្បាស់លាស់ ហើយការសុំកូនមួយចំនួន មិនត្រូវបានធ្វើ

ឡើង តាមរយៈក្រសួងសង្គមកិច្ច នោះទេ។ ក្តីបារម្ភអំពីការអនុវត្តខុសច្បាប់ជាច្រើន ដូចជាការលក់ទារកដែលមិនកំព្រាម្តាយឪពុក និងអំពើ ដែលត្រូវបានគេអះអាងថា ជាអំពើពុករលួយ ដែលត្រូវបានប្រព្រឹត្តដោយមន្ត្រីរាជការបានកើនឡើងយ៉ាងឆាប់រហ័ស ហើយសកម្មភាពសុំកូននេះ ត្រូវបានផ្អាកជាបណ្តោះអាសន្ន ជាច្រើនដង អំឡុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៩០ ដោយសារតែ បញ្ហាទាំងនេះបានកើតឡើង។^៤

ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា នៅរាជធានីភ្នំពេញ

^៣ គេហទំព័រអាជ្ញាធរកណ្តាលកម្ពុជាសម្រាប់ការសុំកូនឆ្លងដែន តាមរយៈ <http://www.icaa-cambodia.com.kh/2017/03/28/our-history/>
^៤ ព័ត៌មានជាភាសាអង់គ្លេស ពីកាសែតភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍ ថ្ងៃទី២៨ ខែមិថុនា ឆ្នាំ១៩៩៦ ដែលមានចំណងជើងថា៖ Adoptions: Saving Lives or Selling Young Souls, Jason Barber, <http://www.phnompenhpost.com/national/adoptions-saving-lives-or-selling-young-souls>.

ករណីជាច្រើន ដែលត្រូវបានឃ្លាំមើលដោយអង្គការ លីកាដូ កាលពីចុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ១៩៩០ និងដើមទសវត្សរ៍ឆ្នាំ២០០០ បានលាតត្រដាង ពីកំសុខតាងនៃការទិញទារក និងការក្លែងបន្លំឯកសារ ដែលចាំបាច់ដើម្បីឲ្យអាចធ្វើសកម្មភាពសុំកូនអន្តរប្រទេសបាន។^៤ ករណីភាគច្រើន កើតឡើងចំពោះស្ត្រីក្រីក្រ ដែលភាគច្រើននៃស្ត្រីទាំងនោះជាស្ត្រីមេម៉ាយ ឬលែងលះស្វាមី និងរស់នៅយ៉ាងលំបាក ក្នុងការចិញ្ចឹមបីបាច់ទារក ឬកុមារតូចៗ។ ស្ត្រីទាំងនោះ តែងតែត្រូវបាន ទាក់ទងដោយជនទីបី ដែលជាមេឃ្នាល ដែលជននោះ បានណែនាំថា កូនៗរបស់ស្ត្រីទាំងនោះ អាចទៅរស់នៅក្នុងមណ្ឌលកុមារកំព្រា ដើម្បីឲ្យកូនៗទាំងនោះ ទទួលបានការថែទាំ បានដិតដល់។ ជននោះបានប្រាប់ម្តាយទាំងនោះថា ពួកគេអាចទៅលេងកូនៗបាន ហើយប្រាប់ទៀតថា ពេលដែលស្ត្រីទាំងនោះ មានជីវភាពធូរធារ ពួកគេអាចទៅយកកូនៗទាំងនោះមកចិញ្ចឹមវិញបាន។ កុមារតូចៗទាំងនោះ បន្ទាប់មកត្រូវបានគេយកទៅដាក់ នៅមណ្ឌលកុមារកំព្រា ដែលនៅទីនោះមាន ក្រុមអ្នកសម្របសម្រួល សកម្មភាពសុំកូន ទៅទាក់ទង។ អ្នកសម្របសម្រួលទាំងនេះ ភាគច្រើន ធ្វើការឲ្យភ្នាក់ងារ សុំកូនអន្តរប្រទេស។ មណ្ឌលកុមារកំព្រា ដើរតួជាអ្នកតំណែងចាំបាច់ សម្រាប់ការសុំកូន ជាមួយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋាន ដូចជា មេភូមិ ដែលទទួលបានសំណូកជាថ្លៃនឹងការចេញឯកសារទាំងនោះ។ លិខិតឯកសារបែបនេះ ភាគច្រើន គឺត្រូវបានធ្វើឡើង ដោយបញ្ជាក់ថា កុមារទាំងនោះ ត្រូវបានម្តាយឪពុក បោះបង់ចោល ហើយថាអត្តសញ្ញាណ របស់ម្តាយឪពុកក្មេង មិនត្រូវបានគេស្គាល់។ សំបុត្រកំណើតក្លែងក្លាយ ដែលដាក់ឈ្មោះ និងព័ត៌មានគ្រួសារថ្មី ត្រូវបានបង្កើតឡើង ដែលធ្វើឲ្យមានការលំបាកស្មុគស្មាញក្នុង ការស្រាវជ្រាវរកប្រវត្តិដើមរបស់កុមារនៅពេលក្រោយ។

កាលពីឆ្នាំ២០០១ ស្ត្រីខ្មែរពីរនាក់ ដែលមានជីវភាពក្រីក្រ និងបានលែងលះស្វាមី ក្រោយពេលបានប្រគល់កូនទៅឲ្យមេឃ្នាលម្នាក់ បានមកទាក់ទងអង្គការ លីកាដូ ។ ស្ត្រីទាំងនោះ ត្រូវបានបុគ្គលជាមេឃ្នាលសន្យាថា កូនៗរបស់ស្ត្រីទាំងនោះ នឹងត្រូវយកទៅដាក់ឲ្យរស់នៅក្នុងមណ្ឌលកុមារកំព្រាមួយ នៅរាជធានីភ្នំពេញ ជាកន្លែងដែលស្ត្រីជាម្តាយទាំងនោះអាចទៅមើល និងសួរសុខទុក្ខកូនជាប្រចាំបាន។ ក្រោយមក ពេលម្តាយទាំងពីរ បានព្យាយាមទៅសួរសុខទុក្ខកូនរបស់អ្នកទាំងនោះ ក៏ប៉ុន្តែ

អ្នកទាំងពីរ មិនត្រូវបានអនុញ្ញាតឲ្យជួបនោះទេ។ តាមរយៈការឃ្លាំមើល កុមារទាំងពីរ ត្រូវបានរកឃើញថា បាននៅក្នុងមណ្ឌលកុមារកំព្រាឯកជនមួយ ដែលគ្រប់គ្រងដោយអ្នកសម្របសម្រួលសកម្មភាព សុំកូន។ អ្នកសម្របសម្រួលនោះ គឺជាអ្នកផ្គត់ផ្គង់កុមារ ឲ្យទៅទីផ្សារនៅសហរដ្ឋអាមេរិក។ ជាសំណាងល្អ កុមារទាំងពីរ ត្រូវបានប្រគល់ទៅឲ្យម្តាយបង្កើតរបស់ពួកគេវិញ។ អង្គការលីកាដូបានជូនដំណឹងទៅស្ថានទូតសហរដ្ឋអាមេរិក អំពីករណីនេះហើយស្ថានទូតក៏បានបញ្ជាក់មកវិញថា កុមារម្នាក់ក្នុងចំណោមកុមារទាំងពីរនេះ កំពុងស្ថិតនៅក្នុងដំណាក់កាលរង់ចាំក្នុងការដាក់ពាក្យស្នើសុំសុំកូនទៅសហរដ្ឋអាមេរិក។ ឯកសាររបស់កុមារ បានបញ្ជាក់ថា កុមារនេះជាក្មេងដែលត្រូវគេបោះបង់ចោល ហើយអត្តសញ្ញាណរបស់ម្តាយឪពុកកុមារមិនត្រូវបានគេស្គាល់។

ផ្អែកតាមកិច្ចសម្ភាសន៍ជាមួយម្តាយឪពុកចិញ្ចឹម បានបង្ហាញពីអត្រាតម្លៃផ្សេងៗជាច្រើននៅក្នុងដំណើរការសុំកូននៅកម្ពុជា និង បានរកឃើញថា មានការចំណាយក្រៅផ្លូវការកើតមានឡើង នៅក្នុងដំណើរការសុំកូន។ របាយការណ៍បានបង្ហាញថា មានការបង់ប្រាក់ចន្លោះពី២,០០០ ទៅ៤,០០០ ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ជូនក្រសួងការបរទេស ៥០០ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ជូនក្រសួងសង្គមកិច្ច និងច្រើនរយដុល្លារជូនទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី។

ជាលទ្ធផល ចំពោះករណីនេះ សហរដ្ឋអាមេរិក បានផ្អាកសុំកូនពីប្រទេសកម្ពុជា នៅថ្ងៃទី២១ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០១។ ការសម្រេចផ្អាកសុំកូននេះ បានកើតឡើង ក្រោយពេលមានការត្រួតពិនិត្យដោយការិយាល័យអន្តោប្រវេសន៍ និងសញ្ជាតិបន្ថែមរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក ដែលបានរកឃើញថា មានភាពមិនស៊ីចង្វាក់គ្នា និងការខ្វះខាតកំណត់ត្រាឯកសារឲ្យបានត្រឹមត្រូវ ពីខាងមណ្ឌលកុមារកំព្រានៅកម្ពុជា ហើយនិងឯកសារមួយចំនួនស្តីពីស្ថានភាពរបស់កុមារដែលត្រូវបានរៀបចំ សម្រាប់ការសុំកូនយកទៅចិញ្ចឹមនៅបរទេស មានភាពស្រពិចស្រពិល។^៦ កាលពីឆ្នាំ២០០២ បន្ទាប់ពីការផ្អាកសុំកូន មន្ត្រីអនុវត្តអន្តោប្រវេសន៍ និងពន្ធគយរបស់សហរដ្ឋអាមេរិកបានបើកការស៊ើបអង្កេតនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា ពីការពាក់ព័ន្ធដែលអាចកើតមាន

^៤ របាយការណ៍អង្គការ លីកាដូ ខែមករា ឆ្នាំ២០០២ ដែលមានចំណងជើងថា៖ របាយការណ៍អង្គការ លីកាដូ ខែមករា ឆ្នាំ២០០២ ដែលមានចំណងជើងថា៖ Abuses Related to the International Adoption Process in Cambodia, <https://www.licadho-cambodia.org/reports/files/31AdoptBPaper.pdf>

^៦ របាយការណ៍ពីក្រសួងយុត្តិធម៌សហរដ្ឋអាមេរិក ថ្ងៃទី៧ ខែកុម្ភៈ ឆ្នាំ២០០២ មានចំណងជើងថា៖ Adoption Processing in Cambodia, https://www.uscis.gov/sites/default/files/files/pressrelease/AdopProcCambodia_020702.pdf.

កុមារនៅក្នុងមជ្ឈមណ្ឌលកុមារកំព្រា ដែលត្រូវបានស៊ើបអង្កេតដោយមន្ត្រីរបស់សហរដ្ឋអាមេរិកកាលពីឆ្នាំ ២០០៣ (រូបភាពទទួលបានពីការិយាល័យអន្តោប្រវេសន៍ និងសញ្ជាតិរបស់សហរដ្ឋអាមេរិក)

របស់ពលរដ្ឋអាមេរិក ទាក់ទងនឹង សុំកូនដោយក្លែងបន្លំ ដើម្បី យកកុមារទៅចិញ្ចឹមនៅសហរដ្ឋអាមេរិក។ ការស៊ើបអង្កេតនោះ បានឈានឲ្យមានការចោទប្រកាន់ និងចាប់ខ្លួនអ្នកសម្របសម្រួលសកម្មភាពសុំកូន ឈ្មោះ Lauryn Galindo និង Lynn Devin ដាក់ពន្ធនាគារនៅ សហរដ្ឋអាមេរិក ពីបទក្លែងទិដ្ឋាការ និងការសំអាតប្រាក់^៧។ Galindo និង Devin ត្រូវបានអាជ្ញាធររកឃើញថា បានកុហកអាជ្ញាធរអន្តោប្រវេសន៍ ដើម្បីទទួលបាន ទិដ្ឋាការឲ្យកុមារ ដែលនឹងត្រូវនាំយកទៅចិញ្ចឹមដោយ ម្តាយឪពុកជនជាតិអាមេរិកកាំង។ អ្នកទាំងពីរ ត្រូវបាន ចោទថាបានអះអាងដោយមិនត្រឹមត្រូវថាកុមារ ត្រូវបានម្តាយឪពុកបង្កើត បោះបង់ និងមិនស្គាល់ អត្តសញ្ញាណម្តាយឪពុកបង្កើត របស់កុមារ។ នៅក្នុងអំឡុងពេលចោទប្រកាន់ព្រហ្មទណ្ឌ ភ័ស្តុតាងបានបង្ហាញថា Galindo បានប្រគល់ប្រាក់រាប់ពាន់ដុល្លារ ទៅឲ្យមន្ត្រីរាជរដ្ឋាភិបាល សម្រាប់សកម្មភាព សុំកូនម្នាក់ៗ ដែលនាងបានសម្រប សម្រួល។ Galindo និង Devin បានសារភាព

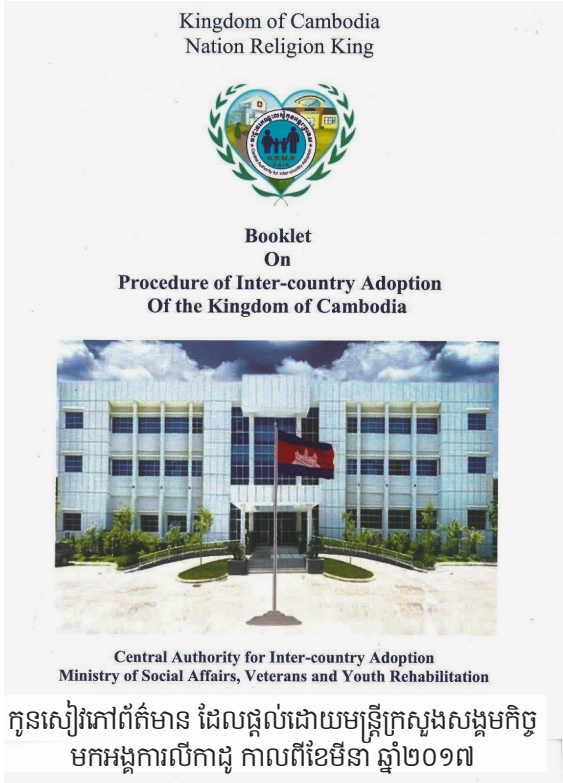
កំហុសថា បានសម្របសម្រួល សកម្មភាពសុំកូនចំនួន ១៧ករណី ក៏ប៉ុន្តែអ្នកទាំងពីរ ត្រូវបានរកឃើញថា បានសម្របសម្រួល សកម្មភាពសុំកូន ប្រមាណ ៧០០ករណី ពីប្រទេសកម្ពុជា ទៅកាន់សហរដ្ឋអាមេរិក នៅចន្លោះពីឆ្នាំ១៩៩៧ និង២០០១។^៨

នៅខែមេសា ឆ្នាំ២០០៣ ស្ថានទូតប្រទេសហូឡង់ ប្រចាំប្រទេសថៃ បានពិនិត្យឡើងវិញនូវសកម្មភាពសុំកូនអន្តរប្រទេសនៅប្រទេសកម្ពុជា។ បន្ទាប់មករបាយការណ៍មួយ^៩ ត្រូវបានចេញដោយបាន ប្រៀបធៀបនីតិវិធីផ្លូវការសម្រាប់ការសុំកូនអន្តរប្រទេស ជាមួយនឹងតថភាពពិតនូវ អ្វី ដែលបានកើតឡើងជាក់ស្តែង នៅលើករណីភាគច្រើន។ របាយការណ៍នេះ បានរកឃើញថា ចំណុចខ្សោយក្នុងដំណើរការនេះ គឺចំនុចនៃការទទួលយកកុមារមកចិញ្ចឹមនៅមណ្ឌលកុមារកំព្រា ដោយអាជ្ញាធរមូលដ្ឋានបានធ្វើ សំបុត្រកំណើតក្លែងក្លាយ និងឯកសារមិនពិត

^៧ គ្មានបទចោទឧក្រិដ្ឋនោះទេនៅសហរដ្ឋអាមេរិក ករណីការជួញដូរមនុស្សសម្រាប់ការសុំកូន
^៨ ការបង្ហាញផ្តល់ដោយ by Richard Cross, US Federal Special Agent ICE, <http://fleasbiting.blogspot.com/2015/07/us-ice-agent-what-really-happened-in.html>
^៩ របាយការណ៍ពីស្ថានទូតប្រទេសហូឡង់ប្រចាំទីក្រុងបាងកក ខែឧសភា ឆ្នាំ២០០៣ មានចំណងជើងថា៖ , International Child Adoption in Cambodia, A Situation Report (Dutch Report).

បញ្ជាក់ថា កុមារត្រូវបាន ម្តាយឪពុកបង្កើតបោះបង់ចោល ដើម្បីជាថ្មីនឹងប្រាក់ មួយចំនួនតូច។ ផ្អែកតាមកិច្ចសម្ភាសន៍ ជាមួយម្តាយឪពុកចិញ្ចឹម បានបង្ហាញ ពីអត្រាតម្លៃផ្សេងៗជាច្រើន នៅក្នុងដំណើរការសុំកូននៅកម្ពុជា និងបានរកឃើញថា មានការចំណាយក្រៅផ្លូវការ កើតមានឡើង នៅក្នុងដំណើរការសុំកូន។ របាយការណ៍បានបង្ហាញថា មានការបង់ប្រាក់ ចន្លោះពី២,០០០ ទៅ៤,០០០ ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិកជូនក្រសួងការបរទេស៥០០ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ជូនក្រសួងសង្គមកិច្ច និងច្រើនរយដុល្លារជូនទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី។ ហើយរបាយការណ៍ ក៏បានបញ្ជាក់ថា ក៏មានការផ្តល់ប្រាក់ចំនួនពី ៨០០ ទៅ ៣,០០០ ដុល្លារសហរដ្ឋអាមេរិក ជូនទៅមណ្ឌលកុមារកំព្រា។^{១០}

របាយការណ៍នេះ បានសន្និដ្ឋានថា សុំកូនអន្តរជាតិប្រទេសនៅប្រទេសកម្ពុជា គឺនៅតែជាប់ជំពាក់យ៉ាងជ្រៅជាមួយនឹងសកម្មភាពខុសច្បាប់ និងអំពើដែលត្រូវបានគេអះអាងថា ជាអំពើពុករលួយ ជាច្រើន ហើយនិងកង្វះ

កូនសៀវភៅព័ត៌មាន ដែលផ្តល់ដោយមន្ត្រីក្រសួងសង្គមកិច្ច មកអង្គការលើកាដូ កាលពីខែមីនា ឆ្នាំ២០១៧

ខាតតម្លាភាព ជាទូទៅ។ របាយការណ៍ បានបន្តបញ្ជាក់ ទៀតថា ដំណើរការសុំកូន មានជាប់ពាក់ព័ន្ធ នឹងចំនួន លុយ ដ៏ច្រើនសន្លឹកសន្លាប់ ដែលអាចក្លាយជាសកម្មភាព ទិញលក់កុមារ និង ការជួញដូរមនុស្ស។ ពាក់ព័ន្ធនឹង ក្របខណ្ឌគតិយុត្តិរបាយការណ៍ បានបញ្ជាក់ថាស្ថានភាព នៃនីតិវិធីច្បាប់ និងភ្នាក់ងារអនុវត្តច្បាប់ មិនអាចផ្តល់នូវ ការការពារចាំបាច់ ដើម្បីធានាការអនុវត្ត សុំកូនអន្តរ ប្រទេសនៅក្នុងលក្ខណៈ ដែលអាចការពារផលប្រយោជន៍ របស់កុមារ ម្តាយឪពុកបង្កើត ឬ អនាគតម្តាយឪពុក ចិញ្ចឹម បាននោះទេ។^{១១}

ជាលទ្ធផល នៃការរកឃើញនៅក្នុងការត្រួតពិនិត្យ ឡើងវិញនេះ ប្រទេសហូឡង់ បានផ្អាកសុំកូនពីប្រទេស កម្ពុជា នៅខែឧសភាឆ្នាំ២០០៣។ ប្រទេសដទៃទៀត ក៏បាន អនុវត្តដូចគ្នា រួមមាន ប្រទេសអង់គ្លេស បារាំង និង អាឡឺម៉ង់។ ក៏ប៉ុន្តែ ទោះជាមានការរកឃើញការក្លែងបន្លំ និង អំពើដែលត្រូវបានគេអះអាងថា ជាអំពើពុករលួយក្នុង ដំណើរការ សុំកូននេះក៏ដោយ ក៏នៅមានប្រទេសជាច្រើន ទៀតនៅបន្តសកម្មភាពសុំកូននៅក្នុងទសវត្សរ៍ឆ្នាំ២០០០។ កំឡុងពេលនោះ ចំនួនកុមារច្រើនបំផុត គឺត្រូវបានគេសុំ យកទៅចិញ្ចឹមនៅប្រទេសអ៊ីតាលី។^{១២}

ជាលទ្ធផល នៃការផ្អាកពីសហរដ្ឋអាមេរិក និង ប្រទេសមួយចំនួន នៅឆ្នាំ២០០៧ ប្រទេសកម្ពុជាបាន អនុម័ត ទទួលយកអនុសញ្ញាក្រុងឡាអេ ស្តីពីការការពារ កុមារ និងសហប្រតិបត្តិការសុំកូនអន្តរជាតិ (The Hague Convention)^{១៣} អនុសញ្ញាក្រុងឡាអេ បរិយាយពីអនុសញ្ញាអង្គការសហប្រជាជាតិស្តីពីសិទ្ធិកុមារ ដែលបញ្ជាក់ ថា សុំកូនអន្តរជាតិ គួរត្រូវបានធ្វើឡើង តែក្នុងករណី ដែល ការចិញ្ចឹមបីបាច់កុមារនៅក្នុងប្រទេសមិនអាចធ្វើទៅ បាន និងតម្រូវឲ្យអាជ្ញាធររដ្ឋធានាថា សុំកូនអន្តរជាតិ មិនកើតឡើង ដោយសារការទទួលបានផលប្រយោជន៍ ហិរញ្ញវត្ថុដែលមិនត្រឹមត្រូវណាមួយឡើយ។^{១៤} អនុសញ្ញា ក្រុងឡាអេ មានចែងពីវិធានការមួយចំនួន ក្នុងគោល

^{១០} ទំព័រ៩១០ និង ១១ ក្នុងរបាយការណ៍ខាងលើ
^{១១} ទំព័រ៩១៣ និង ១៤
^{១២} របាយការណ៍ស្តីពីចំនួនសុំកូនប្រចាំឆ្នាំនៅកម្ពុជា ពី២០០៥-២០០៩ ក្នុងសន្និសីទទីក្រុងឡាអេស្តីពីច្បាប់អន្តរជាតិកងផន, https://assets.hcch.net/upload/wop/adop2010pd05_kh.pdf.
^{១៣} អនុសញ្ញាអន្តរជាតិថ្ងៃទី២៩ ខែឧសភា ឆ្នាំ១៩៨៣ ស្តីពីកិច្ចការពារកុមារ និងកិច្ចសហប្រតិបត្តិការពាក់ព័ន្ធនឹងសុំកូនអន្តរជាតិ, <https://www.hcch.net/en/instruments/conventions/full-text/?cid=69> (Hague Convention on International Adoption).
^{១៤} មាត្រា២១ នៃអនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិកុមារ, ២០ វិច្ឆិកា ១៩៨៩, អង្គការសហប្រជាជាតិ <http://www.ohchr.org/EN/ProfessionalInterest/Pages/CRC.aspx> (អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិកុមារ)។ ប្រទេសកម្ពុជា បានផ្តល់សច្ចាប័ន លើអនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិកុមារ នៅឆ្នាំ១៩៩២។)

បំណងការពារ និងប្រឆាំងការចាប់នៃការបញ្ជូនកុមារចេញពីប្រទេសកម្ពុជា ដោយលួចលាក់នេះ ការលក់ និងការជួញដូរកុមារ ហើយតម្រូវឱ្យប្រទេស ជាហត្ថលេខីនៃអនុសញ្ញានេះ បង្កើតអាជ្ញាធរកណ្តាល ដើម្បីអនុវត្តកាតព្វកិច្ចរបស់ ប្រទេសនោះ ដូចដែលមានចែងក្នុងអនុសញ្ញា។^{១៥} កាលពីឆ្នាំ២០០៩ ប្រទេសកម្ពុជា បានអនុម័តច្បាប់ថ្មីមួយស្តីពី សុំកូនអន្តរប្រទេស^{១៦} ដើម្បីឱ្យច្បាប់កម្ពុជា ស្របតាមលក្ខខណ្ឌ តម្រូវដោយអនុសញ្ញាក្រុងឡាអេ។ កាលពីពេលមុន សុំកូនអន្តរប្រទេស ត្រូវបានចែងដោយសង្ខេប នៅក្នុងមាត្រាមួយ ចំនួននៅក្នុងច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍និងគ្រួសារ^{១៧} ហើយនិងត្រូវបានចែងយ៉ាងខ្លីនិងមិនច្បាស់លាស់នៅក្នុងអនុក្រឹត្យ។^{១៨} នៅឆ្នាំ២០០៩ ច្បាប់ស្តីពីសុំកូនអន្តរប្រទេស បានផ្តល់អំណាច ដល់ក្រសួងសង្គមកិច្ច ជាអាជ្ញាធរកណ្តាលទទួលខុសត្រូវលើកិច្ចការសុំកូនអន្តរប្រទេស។^{១៩} ច្បាប់នេះតម្រូវឱ្យ មន្ទីរសង្គមកិច្ច នៅតាមបណ្តាខេត្ត ខំប្រឹងឱ្យអស់លទ្ធភាព ក្នុងការជួយសម្រួល ឱ្យកុមារបានត្រឡប់ទៅរស់នៅជាមួយម្តាយឪពុកបង្កើតវិញ ហើយប្រសិនបើការធ្វើដូច្នោះមិនអាចទៅរួចទេ គួរប្រគល់កុមារឱ្យគេចិញ្ចឹមនៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា មុនពេលពិចារណា ផ្តល់កុមារទៅឱ្យគេយកទៅចិញ្ចឹម នៅបរទេស។^{២០}

នៅក្នុងឆ្នាំដដែល ដែលច្បាប់ថ្មី ត្រូវបានអនុម័ត រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានសម្រេចផ្អាករាល់សកម្មភាពសុំកូនទាំងអស់ ពីប្រទេសកម្ពុជា យកទៅចិញ្ចឹមនៅបរទេស។ យោងតាមក្រសួងសង្គមកិច្ចសេចក្តីសម្រេចនេះ

ត្រូវបានធ្វើឡើង ដើម្បីទុកពេលវេលា អនុវត្តនីតិវិធីចាំបាច់ដែលមានចែងនៅក្នុងអនុសញ្ញាអន្តរជាតិ ទីក្រុងឡាអេ ជាពិសេសកិច្ចការទាក់ទងនឹងសុំកូនក្នុងប្រទេស និងកិច្ចការសម្របសម្រួល ការជួបជុំក្រុមគ្រួសារ របស់កុមារ ដែលបច្ចុប្បន្នកំពុងរស់នៅក្រោមការថែទាំ របស់មណ្ឌលកុមារកំព្រា ជាមួយម្តាយឪពុកបង្កើតវិញ។^{២១} ការផ្អាកគឺនៅតែបន្ត។

ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៩ ក្រសួងសង្គមកិច្ច បានបញ្ជាក់ពី ចេតនារបស់ខ្លួន ក្នុងការដកបម្រាមនេះចេញជាច្រើនលើកច្រើនសារ។ ក្នុងសេចក្តីប្រកាស ជាសាធារណៈមួយចុះថ្ងៃទី២ ខែមីនា ឆ្នាំ២០១៥ ក្រសួងសង្គមកិច្ច^{២២} បានបញ្ជាក់ថា ប្រទេសកម្ពុជា នឹងចាប់ផ្តើមបើកឱ្យមានសុំកូនអន្តរប្រទេសឡើងវិញ លើកុមារដែលត្រូវការ ការថែទាំពិសេស ក្នុងចំនួនតិចតួច ដោយអនុវត្តតាមនីតិវិធីមួយក្រោយពីបញ្ជាក់ថាលែងមានជម្រើសល្អបំផុតផ្សេងៗទៀតហើយ ដើម្បីចិញ្ចឹមកុមារនៅក្នុងប្រទេស។ សេចក្តីប្រកាសក៏បានអញ្ជើញភ្នាក់ងារសុំកូន នៅតាមប្រទេសជាដៃគូមកដាក់ពាក្យសុំសិទ្ធិប្រតិបត្តិការ នៅក្នុងប្រទេសកម្ពុជា។ នៅឆ្នាំ២០១៦ សារព័ត៌មានបានរាយការណ៍ថា^{២៣} មន្ត្រីតំណាង រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា បានទៅទស្សនកិច្ចនៅប្រទេសអេស្ប៉ាញ និងម៉ាល់តា ដើម្បីពិភាក្សាពីការបើកដំណើរការឡើងវិញ នូវសកម្មភាពសុំកូន ជាមួយប្រទេសទាំងនេះ។ ទោះបីជាយ៉ាងណា រហូតមកដល់ពេលនេះ អាជ្ញាធរ មិនទាន់បានដកបម្រាមនេះ ចេញនៅឡើយទេ។

^{១៥} មាត្រា៦ នៃអនុសញ្ញាទីក្រុងឡាអេ ស្តីពីសុំកូនអន្តរប្រទេស
^{១៦} ច្បាប់ស្តីពីសុំកូនអន្តរប្រទេស, ថ្ងៃទី៨ ខែធ្នូ ឆ្នាំ២០០៩, រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា (ច្បាប់ស្តីពីសុំកូនអន្តរប្រទេស)។
^{១៧} មាត្រា១០៨ ដល់១១៤, ច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងគ្រួសារ, ២០ កក្កដា ១៩៨៩, រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា។
^{១៨} អនុក្រឹត្យលេខ២៩ ស្តីពីការចិញ្ចឹមទារកកំព្រា ឬកុមារដែលគេយកទៅចិញ្ចឹមនៅបរទេស, រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា, ២ មីនា ២០០១។
^{១៩} ច្បាប់ស្តីពីសុំកូនអន្តរប្រទេស
^{២០} ដូចខាងលើ, មាត្រា១៣
^{២១} សូមមើលកំណត់ចំណាំលេខ ១៩
^{២២} សេចក្តីប្រកាសស្តីពីសុំកូនអន្តរប្រទេសនៅកម្ពុជា, ក្រសួងសង្គមកិច្ច អតីតយុទ្ធជន និងយុវនីតិសម្បទា, ២ មីនា ២០១៥
^{២៣} ព័ត៌មានជាភាសាអង់គ្លេស ពីកាសែតភ្នំពេញប៉ុស្តិ៍ ថ្ងៃទី៧ ខែមិថុនា ឆ្នាំ២០១៦ ដែលមានចំណងជើងថា៖ Gov't to talk adoptions on visits to Spain, Malta, Sen David, <http://www.phnompenhpost.com/national/govt-talk-adoptions-visits-spain-malta>.

ករណីសំខាន់ៗដែលត្រូវបានឃ្នាំមើលនៅឆ្នាំ ២០១៧

ករណីចំនួនបី ដែលត្រូវបានឃ្នាំមើល ដោយ អង្គការលីកាដូ មានដូចរៀបរាប់ខាងក្រោម។ ក្នុងករណី នីមួយៗ មានការវិភាគខ្លីមួយអំពីការក្លែងបន្លំ ដែលអង្គការ លីកាដូ ជឿជាក់ថា ត្រូវបានប្រព្រឹត្តឡើង និងការវិភាគអំពី

ចំនុចមួយចំនួននៃច្បាប់ជាតិ និង អន្តរជាតិមួយចំនួន ដែលត្រូវបានរំលោភបំពាន។ ដើម្បីរក្សាអត្តសញ្ញាណអ្នក ដែលពាក់ព័ន្ធ ព័ត៌មានមួយចំនួន ត្រូវបានដកចេញ។

ករណីទី១

ករណីដំបូង បានចាប់ផ្តើមកាលពីឆ្នាំ២០០១ ពេល ដែលម្តាយវ័យក្មេង និងជាស្ត្រីមេម៉ាយថ្មីថ្មោងម្នាក់ បាន សម្រេចចិត្ត យកទារកអាយុប្រាំបួនខែរបស់នាង ដែល កំពុងឈឺធ្ងន់ ទៅឲ្យមណ្ឌលកុមារកំព្រាមួយ ដែលនៅក្បែរ រាជធានីភ្នំពេញ ជួយមើលថែរក្សា។ ទារកនោះ ត្រូវការការ មើលថែរក្សាឲ្យបានដិតដល់ ដែលម្តាយមិនមានលទ្ធភាព ផ្តល់ឲ្យបាន ដោយសារនាងត្រូវធ្វើការប្រាំមួយថ្ងៃក្នុងមួយ សប្តាហ៍ នៅក្នុងរោងចក្រកាត់ដេរសំលៀកបំពាក់មួយ។ គ្រូពេទ្យធ្លាប់បានប្រាប់នាងថា ប្រសិនបើគ្មានការព្យាបាល នៅបរទេសទេនោះ កូនប្រុសរបស់នាង អាចនឹងស្លាប់។ មណ្ឌលកុមារកំព្រានោះ ដំណើរការ ដោយមូលនិធិ សប្បុរសធម៌ របស់ប្រជាពលរដ្ឋសហរដ្ឋអាមេរិកមួយ ហើយទទួលមើលថែរក្សាកុមារ ដែលមានជំងឺមួយចំនួន។ ប្រធានមណ្ឌលកុមារកំព្រា បានប្រាប់នាងថា គាត់នឹងរក វិធីបញ្ជូនកូនប្រុសនាង ទៅក្រៅប្រទេស ដើម្បីទទួលការ ព្យាបាល ដោយសង្ឃឹមថា កូននាង នឹងអាចជាសះ ស្បើយ។

កូនជាមួយនាងទេ ឬ ក៏មិនបានស្នើឲ្យនាងចុះហត្ថលេខា លើឯកសារ ណាមួយដែរ។ ពីរបីសប្តាហ៍ ក្រោយមក ប្រធានមណ្ឌលកុមារកំព្រា បានប្រាប់ ឲ្យនាងជាម្តាយដឹង ថា ពួកគេ នឹងបញ្ជូនទារកទៅកាន់ទីក្រុងបាងកក ដើម្បី ទទួលការព្យាបាល។ ទារកនោះ បានទទួលការព្យាបាល នៅទីនោះរយៈពេលប្រហែលមួយសប្តាហ៍ ហើយបន្ទាប់ពី ត្រឡប់មកវិញ ស្ថានភាពរបស់ទារកបាន ប្រសើរឡើង

រូបថតម្តាយ និងកូនប្រុស ថតជាមួយគ្នានៅក្នុង មជ្ឈមណ្ឌលកុមារកំព្រា នៅចន្លោះឆ្នាំ២០០២-០៣

មណ្ឌលកុមារកំព្រា ប្រាប់ម្តាយទារក ថា កូននាងត្រូវទៅសហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បី ទទួលការព្យាបាលជំងឺនៅទីនោះ។ នាង មិនត្រូវបានគេប្រាប់ថា ពេលណាកូនរបស់ នាងនឹងត្រូវចាកចេញនោះទេ ហើយនាង បានត្រឹមតែដឹងដំណឹងនេះ នៅពេលដែលនាង ទៅមើលកូនរបស់នាង នៅថ្ងៃអាទិត្យមួយ ដូចសព្វដងប៉ុណ្ណោះ។

ម្តាយបានទៅមើលទារកជារៀងរាល់ថ្ងៃអាទិត្យ ជា ថ្ងៃដែលនាងឈប់សម្រាកពីការងារ។ មណ្ឌលកុមារកំព្រា មិនដែលបាន ពិគ្រោះអំពី ភាពជាអាណាព្យាបាលលើ

ប៉ុន្តែមិនជាសះស្បើយនោះទេ។ រយៈកាលកន្លង បន្ទាប់ពី នោះ ប្រធានមណ្ឌលកុមារកំព្រា ប្រាប់ម្តាយទារកថា កូន នាង ត្រូវទៅ សហរដ្ឋអាមេរិក ដើម្បីទទួលការព្យាបាល

ជំងឺនៅទីនោះ។ នាងមិនត្រូវបានគេប្រាប់ថា ពេលណា កូនរបស់នាង នឹងត្រូវចាកចេញនោះទេ ហើយនាងបាន ត្រឹមតែដឹងដំណឹងនេះ នៅពេលដែលនាង ទៅមើលកូន របស់នាង នៅថ្ងៃអាទិត្យមួយដូចសព្វដងប៉ុណ្ណោះ។ នាង ក៏មិនត្រូវបានគេ ស្នើឲ្យចុះហត្ថលេខាយល់ព្រម លើ លិខិតស្នាមណាមួយ ទាក់ទងនឹងការបញ្ជូន កូននាងទៅ សហរដ្ឋអាមេរិកនោះឡើយ។

បន្ទាប់ពីទារកនោះបានចេញទៅម្តាយបានបន្តទៅ មណ្ឌលកុមារកំព្រា ប្រហែលមួយខែម្តង ដើម្បីសួរពីដំណឹង កូនប្រុសរបស់នាង។ ប្រធានមណ្ឌល ធ្លាប់ប្រាប់នាងថា កូននាងមិនអីទេ ហើយប្រាប់ថា កុំឲ្យបារម្ភ។ ពេលវេលា ជាច្រើនឆ្នាំ បានកន្លងផុតទៅ ហើយនាងនៅតែបន្តទូរស័ព្ទ ទៅមណ្ឌលកុមារកំព្រា ប៉ុន្តែមិនបានដំណឹងអ្វីសោះ ឡើយ។ កាលពីឆ្នាំ២០០៥ បុគ្គលិកមណ្ឌលកុមារកំព្រា ម្នាក់ បានទៅផ្ទះរបស់នាង ហើយស្នើនាងឲ្យចុះហត្ថ- លេខ លើឯកសារចំនួនពីរច្បាប់ ហើយនាងក៏បានយល់ ព្រម។ នាងអាចអានអក្សរបាន ប៉ុន្តែអានមិនស្ទាត់ទេ ហើយនាងបានឃើញឯកសារមួយ បញ្ជាក់ពីការយល់ ព្រម ឲ្យគេបញ្ជូនកូនប្រុសនាងទៅបរទេស ដើម្បីព្យាបាល ជំងឺ។ នាងបានគិតថា ឯកសារមួយទៀត ក៏ប្រហែលមាន ខ្លឹមសារដូចគ្នាដែរ។ បុគ្គលិកនោះ ក៏បានប្រគល់ឲ្យ នាងនូវសំបុត្រកំណើតរបស់កូន។ កាលបរិច្ឆេទលើសំបុត្រ កំណើតនោះ គឺត្រូវបានគេប្តូរ ដោយខុសគ្នា មួយខែ ហើយឈ្មោះរបស់កូនក៏ខុសទៀត។ កូននាងត្រូវបានគេ ដាក់ឈ្មោះឲ្យថា “រដ្ឋ” ដែលមានន័យថារដ្ឋ ឬរដ្ឋាភិបាល។ ឈ្មោះបែបនេះ ត្រូវបានគេផ្តល់ឲ្យ កុមារដែលគេមិន ស្គាល់ពីអត្តសញ្ញាណ របស់ម្តាយឪពុកកុមារ ហើយវា តែងតែ ត្រូវបានគេប្រើ លើសំបុត្រកំណើតក្លែងក្លាយ និងលិខិត ស្នាមដទៃទៀត ដើម្បីងាយស្រួល ដំណើរការ សុំកូន ដែលមានម្តាយឪពុកបង្កើត នៅរស់នៅឡើយ។ សំបុត្រកំណើតត្រូវបាន ចុះហត្ថលេខាដោយមេឃុំនៅ ទីតាំង ដែលមណ្ឌលកុមារកំព្រា តាំងនៅ។

ជាច្រើនឆ្នាំក្រោយមក ស្ត្រីជាម្តាយនៅតែព្យាយាម ទាក់ទងទៅមណ្ឌលកុមារកំព្រា ប៉ុន្តែអ្នកទាំងនោះមិនបាន ផ្តល់ព័ត៌មានអ្វីឲ្យនាងនោះឡើយ។ នាងបានព្យាយាម ប្រើប្រាស់មធ្យោបាយផ្សេងទៀត ដើម្បីស្វែងរកកូនប្រុស នាង ប៉ុន្តែមិនទទួលបានជោគជ័យនោះទេ។

ការឃ្នាំមើលរបស់ អង្គការលីកាដូ បានបង្ហាញថា ពេលដែលទារកនោះទៅសហរដ្ឋអាមេរិក វាត្រូវបានគេ ដាក់ក្រោមការមើលថែរក្សា ជាបណ្តោះអាសន្ន ជាមួយ គ្រួសារមួយ ខណៈកុមារនោះកំពុងទទួលការព្យាបាល ជំងឺ។ ប្រសិនបើគ្មានឯកសារគ្រប់គ្រាន់នោះ នឹងមានការ លំបាក ក្នុងការប្រមូលផ្តុំព័ត៌មានចូលគ្នា ដើម្បីឲ្យអាច យល់បានថា អ្វីខ្លះបាន កើតឡើងឲ្យពិតប្រាកដ ក៏ប៉ុន្តែ ទំនងជាគ្រួសារនោះក្រោយមក បានទទួលយកទារកនោះ ទៅចិញ្ចឹម។

ដោយសារតែម្តាយមិនដែលបានចុះហត្ថលេខាលើ ឯកសារណាមួយ ទាក់ទងនឹងកូនប្រុសនាង ឬទាក់ទងនឹង ការធ្វើដំណើររបស់កូនប្រុសនោះទៅបរទេស នេះទំនងជា អាចមាននរណាម្នាក់នៅមណ្ឌលកុមារកំព្រា បន្តខ្លួនធ្វើ ជាអាណាព្យាបាលតាមផ្លូវច្បាប់របស់កុមារ នៅក្នុងទម្រង់ បែបបទស្នើសុំទិដ្ឋាការ ឬក៏ឡុងពេលដំណើរការសុំកូន ក្រោយមក នៅសហរដ្ឋអាមេរិក។ ការទៅជួបស្ត្រីជាម្តាយ កាលពីឆ្នាំ២០០៥ របស់បុគ្គលិកមណ្ឌល និងការបង្កើត សំបុត្រកំណើត ហាក់ដូចជាផ្នែកមួយនៃការប៉ុនប៉ងបង្កើត ឯកសារ ដើម្បីឲ្យការទៅសហរដ្ឋអាមេរិកមានភាពស្រប ច្បាប់ និងដើម្បីបញ្ជាក់ថាទារកនោះ ត្រូវបានម្តាយឪពុក បោះបង់ចោល ហើយដែលហេតុដូច្នោះហើយបានជាកុមារ នោះ អាចត្រូវបានគេប្រគល់ឲ្យអ្នកដទៃយកទៅចិញ្ចឹម បាន។

សកម្មភាពសុំកូននេះ ល្មើសនឹងបម្រាមរបស់ សហរដ្ឋអាមេរិក នៅឆ្នាំ២០០១ ប៉ុន្តែដោយសារកុមារធ្វើ ដំណើរទៅសហរដ្ឋអាមេរិក គឺដើម្បីព្យាបាលជំងឺ ករណីនេះ បានរួចផុតពីសេចក្តីបម្រាម ដែលបានដាក់ចេញ។ ឯកសារមួយចំនួន ដែលត្រូវពិនិត្យឡើងវិញក្នុងពេលឃ្នាំ មើល បានបង្ហាញថា ជានិច្ចកាល នេះគឺជាចេតនារបស់ មណ្ឌលកុមារកំព្រា ដែលចង់ឲ្យ កុមារត្រូវបានគេយកទៅ ចិញ្ចឹមនៅក្នុងសហរដ្ឋអាមេរិក។ កុមារដទៃក៏អាចត្រូវបាន គេយកចេញពីមណ្ឌលកុមារកំព្រាតែមួយ ទៅចិញ្ចឹមនៅ សហរដ្ឋអាមេរិក តាមវិធីដូចគ្នានេះ។ មណ្ឌលកុមារកំព្រា នេះ ត្រូវបានគ្រប់គ្រងមួយផ្នែកដោយអតីតសហការីរបស់ អ្នកស្រី Lauryn Galindo ដែលជាអ្នកសម្របសម្រួល សកម្មភាពសុំកូន និងដែលត្រូវបានតុលាការផ្តន្ទាទោស ឲ្យជាប់ពន្ធនាគារ នៅសហរដ្ឋអាមេរិក ពីបទល្មើសជាប់ ទាក់ទងនឹងដំណើរការសុំកូនក្លែងបន្លំនៅកម្ពុជា។

នៅឆ្នាំ២០០៥ ម្តាយម្នាក់ដែលមានកូនប្រាំនាក់ និងស្វាមី ដែលបានធ្លាក់ខ្លួនឈឺជាទម្ងន់ បានយកកូន ចំនួនបួននាក់ទៅដាក់នៅមណ្ឌលកុមារកំព្រា នៅរាជធានី ភ្នំពេញ ដើម្បីឲ្យពួកគេបានទៅសាលារៀន។ មុនពេលប្តី នាងមានជំងឺ គ្រួសារនេះ បានរស់នៅជួបជុំគ្នានៅខេត្តមួយ ភាគខាងត្បូងប្រទេសកម្ពុជា។ គ្រួសារនេះក្រីក្រ ប៉ុន្តែពួកគេ អាចរស់បានដោយសារស្វាមីរបស់នាងមានមុខរបរជាអ្នក រត់ម៉ូតូខុប ហើយនាងប្រកបរបរចិញ្ចឹមសត្វ និងដាំបន្លែ បន្តិចបន្តួច។ បន្ទាប់ពីស្វាមីនាងធ្លាក់ខ្លួនឈឺខ្លាំង ដែល មិនអាចធ្វើការបាន នាងបានសម្រេចចិត្តមកភ្នំពេញ ដើម្បី ធ្វើការនៅក្នុងរោងចក្រកាត់ដេរ។ នាងបានជួលបន្ទប់មួយ ដើម្បីរស់នៅជាមួយកូនៗ ហើយដោយសារតែនាង មិន មានលទ្ធភាពបញ្ជូនកូនទៅសាលារៀន កូនៗរបស់នាង ត្រូវនៅផ្ទះពេញមួយថ្ងៃ។ ម្ចាស់ផ្ទះរបស់នាង បានរក្សា ទាំរឿងនេះ ដូច្នេះនាងបានរើចេញ និងបានដើររកជួល បន្ទប់នៅថ្មី។ កូនៗនាងបានប្រាប់នាងថា ពួកគេចង់ទៅ រៀន ហេតុនេះហើយទើបនាង បានសម្រេចចិត្តដើររក កន្លែងស្នាក់នៅ ដែលអាចផ្តល់ការរៀនសូត្រ ដល់កូនៗ របស់នាងបាន។^{២៤}

អ្នកជិតខាងម្នាក់ បានប្រាប់នាង ពីមណ្ឌលកុមារ កំព្រាមួយ ដែលអ្នកជិតខាងនោះធ្លាប់បានបញ្ជូនកូនស្រី

របស់ខ្លួនទៅទីនោះ។ នាងបានយកកូនរបស់នាង ទៅ មណ្ឌលនោះ ហើយបានជួបប្រធានមណ្ឌល ដែលបន្ទាប់ មកបានយល់ព្រមទទួលកូននាង និងបញ្ជូនពួកគេទៅ សាលារៀន។ ប្រធានមណ្ឌល បានរៀបចំឯកសារចំនួន ពីរច្បាប់ ដើម្បីបញ្ជាក់ពីការទទួលកុមារនេះ ហើយប្រគល់ ឯកសារនេះមួយច្បាប់ទៅនាងជាម្តាយ។ ឯកសារនោះ មិនបាននិយាយអ្វីពាក់ព័ន្ធនឹងសកម្មភាពស្តុកនោះទេ។

ត្រង់ចំណុចមួយចំនួននៃករណីនេះ សំបុត្រ កំណើតក្លែងក្លាយត្រូវបានបង្កើតឡើង ដែលមានដាក់ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើតខុស និងមិនមាន ឈ្មោះម្តាយឪពុកបង្កើតរបស់កុមារ។ នេះជាការ រំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរទៅលើសិទ្ធិកុមារស្តីពី អត្តសញ្ញាណ។ នេះមិនត្រឹមតែធ្វើឲ្យកុមារ យល់ ថាពួកគេក្មេងជាងអាយុពិតប៉ុណ្ណោះទេ ហើយ ថែមទាំងធ្វើឲ្យមានការលំបាកសម្រាប់កុមារ ក្នុងការស្វែងរក ម្តាយឪពុកបង្កើតរបស់កុមារ ប្រសិនបើពួកគេចង់ស្វែងរក។

ម្តាយ និងដីការរបស់កុមារពីរនាក់ ដែលត្រូវបានគេយកទៅចិញ្ចឹមនៅ ប្រទេសអូទ្រីស កំពុងមើលរូបថតគ្រួសារចាស់ៗ ខែមករា ឆ្នាំ២០១៨

^{២៤} យោងតាមច្បាប់ ការរៀននៅសាលារដ្ឋ មិនតម្រូវឲ្យបង់ប្រាក់នោះទេ នៅប្រទេសកម្ពុជា ប៉ុន្តែសិស្សស្ទើរគ្រប់គ្នា តម្រូវឲ្យបង់ប្រាក់ក្រៅផ្លូវការជូន ទៅគ្រូបង្រៀន ប្រសិនបើពួកគេចង់ចូលសាលារៀន។

ពីដំបូង នាងបានទៅមើលកូនជាវៀងរាល់ថ្ងៃអាទិត្យ ដែលជាពេលនាងឈប់សម្រាកពីការងារ ប៉ុន្តែប្រពន្ធរបស់ ប្រធានមណ្ឌលបានប្រាប់នាងថា នាងមិនគួរទៅសួរសុខ ទុក្ខញឹកញាប់ពេកទេ ដូច្នោះម្តាយបានកាត់បន្ថយការទៅ សួរសុខទុក្ខកូន មកត្រឹមពីរអាទិត្យម្តង។ ឪពុកជរាបរបស់ នាងនេះ ក៏ទៅសួរសុខទុក្ខកុមារនោះដែរ។ ពីរបីខែក្រោយ បន្ទាប់ពី កូនៗផ្លាស់ទៅនៅមណ្ឌលនោះ នាងបានឮ ដំណឹងពីកូនម្នាក់របស់នាងថា មានប្តីប្រពន្ធបរទេសមួយ គូរទៅមណ្ឌល និងបានយកកូនស្រីម្នាក់របស់នាងចេញ ទៅ ។ នាងបានជជែកសួរប្រធានមណ្ឌល ថាហេតុអ្វីបាន គាត់ធ្វើដូច្នោះ។ គាត់បានឆ្លើយតបថា ប្រសិនបើនាងបានដឹង ពីរឿងនេះ និងបានឃើញ ជនបរទេសយកកូនស្រីនាង ចេញទៅ នាងនឹងដួលសន្លប់ ដោយភាពតក់ស្លុតជា មិន ខាន ហេតុនេះនាងមិនគួរដឹងពីរឿងនេះទេ។ ប្រធាន មណ្ឌលនោះ ក៏បាននិយាយទៀតថា ដោយសារតែ នាង ក្រីក្រពេក ការបញ្ជូនកូនស្រីនាងឲ្យទៅរស់នៅឆ្ងាយ គឺជា ការផ្តល់ឱកាសល្អមួយដល់កូនស្រីនាង ដើម្បីឲ្យកុមារ នោះមានអនាគតល្អ។ ប្រធានមណ្ឌលនោះបានប្រាប់នាង ថា ខាងមណ្ឌលនឹងរក្សាទំនាក់ទំនង ជាមួយគ្រួសារជា ម្តាយឪពុកចិញ្ចឹម ហើយថាក្រុមគ្រួសារថ្មីនោះ នឹងផ្តល់ ដំណឹង និងរូបថតមកមណ្ឌលជាទៀងទាត់។ នាងបានសុំ អាស័យដ្ឋានថ្មីរបស់កូនស្រីនាង ពីប្រធានមណ្ឌល ហើយ គាត់បានឆ្លើយតបថា គាត់នឹងឲ្យនាង ពេលដែលក្រុម គ្រួសារថ្មីនោះ ធ្វើមក។ នាងបានប្រាប់ប្រធានមណ្ឌលថា នាងចង់យកកូន ដែលនៅសល់ទាំងអស់ត្រឡប់ទៅផ្ទះ វិញ។ គាត់បានឆ្លើយថា នាងមិនអាចយកពួកគេទៅវិញ តាមដែលចិត្តនាងចង់នោះទេ ពីព្រោះឈ្មោះកូនៗទាំង នោះ ត្រូវបានចុះបញ្ជីនៅក្រសួងសង្គមកិច្ចទៅហើយ។ នាងមិនយល់ពីអ្វី ដែលប្រធានមណ្ឌលនោះប្រាប់នាង នោះទេ។ ប៉ុន្តែសប្តាហ៍ក្រោយមក នាងបានឮពីកូនប្រុស នាងថា មានស្ត្រីបរទេសម្នាក់ បានមកមណ្ឌលកុមារកំព្រា ហើយ បានយកប្អូនប្រុសចេញទៅ។ ពេលដែលនាងនៅ កន្លែងធ្វើការ ឪពុកនាងបានទៅមណ្ឌលកុមារកំព្រាហើយ បាននិយាយជាមួយប្រធានមណ្ឌល ដោយសុំកុំឲ្យគេយក ចៅរបស់គាត់ចេញទៅ។ ប្រធានមណ្ឌលបានប្រាប់គាត់ថា យឺតពេលហើយ ដោយសារតែរាល់ឯកសារផ្លូវការ ដែល ត្រូវចេញ ពីក្រសួងសង្គមកិច្ចទាំងប៉ុន្មាន ត្រូវបានរៀបចំ រួចរាល់អស់ហើយ។ កុមារនោះ ត្រូវបានគេនាំយកចេញ ទៅ នៅថ្ងៃតែមួយនោះ ដោយមិនបានជួបម្តាយជាលើក ចុងក្រោយនោះទេ។

សប្តាហ៍បន្ទាប់មកទៀត ជីតារបស់កុមារ បានទៅ ក្រសួងសង្គមកិច្ច និងបានទៅសួរមន្ត្រីនៅទីនោះ ពីកន្លែង ដែលចៅគាត់បានចេញទៅ ហើយបាននិយាយថាគាត់ ចង់បានចៅរបស់គាត់មកវិញ។ មន្ត្រីនៅទីនោះ បានប្រាប់ គាត់ថា កុមារទាំងនោះ បានទៅប្រទេសអូស្ត្រាលីហើយ ហើយថា យឺតពេលហើយ ដែលចង់យកក្មេងទាំងនោះ ត្រឡប់មកវិញនោះ។ ភ្លាមៗបន្ទាប់ពីនោះមក ប្រធាន មណ្ឌល បានប្រាប់ស្ត្រីជាម្តាយនោះថា នឹងមានគម្រោង បញ្ជូន កូនដែលនៅសល់ផ្សេងទៀតរបស់នាង ទៅប្រទេស បារាំង ប៉ុន្តែដោយសារឪពុករបស់នាង បានប្តឹងទៅក្រសួង សង្គមកិច្ច ដូចនេះកូនដែលនៅសល់របស់នាង នឹងមិន ត្រូវបានគេនាំយកទៅចិញ្ចឹមនៅ ក្រៅប្រទេស ទៀតទេ ហើយនឹងត្រូវបន្តស្នាក់នៅក្នុងមណ្ឌលកុមារកំព្រា រហូត ដល់ក្មេងទាំងនោះរៀនចប់។

ស្ត្រីជាម្តាយរបស់កុមារទាំងនោះ តែងទៅលេងកូនៗ ដែលនៅសល់នៅក្នុងមណ្ឌលកុមារកំព្រា ហើយជារឿយៗ តែងតែសួរប្រធាន មណ្ឌល អំពីព័ត៌មានកូនទាំងពីររបស់ នាង ដែលត្រូវបានគេនាំចេញទៅបរទេស។ មួយរយៈ ក្រោយមក ប្រធានមណ្ឌល បានឲ្យនាងនូវរូបថតមួយ ចំនួនរបស់កុមារទាំងពីរ ដែលបានថតជាមួយគ្រួសារ ចិញ្ចឹមរបស់ពួកគេ ក៏ប៉ុន្តែ នាងមិនបានទទួល អ្វីក្រៅពីនេះ ទៀតទេ។

ក្រោយពេល កូនទាំងពីរ បានចាកចេញពីមណ្ឌល កុមារកំព្រា នៅឆ្នាំ២០១៤ ម្តាយ បានសរសេរលិខិតមួយ ដាក់ជូនរដ្ឋសភាកម្ពុជា ដើម្បីស្នើសុំព័ត៌មានអំពីកូនរបស់ នាងដែលគេយកចេញទៅបរទេស។ នាង បានទទួលការ ឆ្លើយតបពីក្រសួងសង្គមកិច្ច ដែលបានបញ្ជាក់ថា កូន ទាំងពីរនោះ គឺកំពុងរស់នៅក្នុងប្រទេសអូស្ត្រាលី ប៉ុន្តែគេមិន អាចផ្តល់អាស័យដ្ឋានកូនៗនាងនៅទីនោះ មកឲ្យនាង បាននោះទេ ព្រោះដោយយោងតាមច្បាប់ស្តីពីសុំកូនអន្តរ ប្រទេស ការយកកូនៗនាងទៅចិញ្ចឹម គឺជាសុំកូនពេញ លេញ មានន័យថា នឹងមិនមានទំនាក់ទំនងរវាងម្តាយ បង្កើត និងកូនៗនាងតទៅទៀតនោះទេ។ នៅក្នុងលិខិត នោះ ក្រសួងសង្គមកិច្ចបានផ្តល់ឈ្មោះកូននោះថា “រដ្ឋ” ហើយថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើតរបស់កូននោះ គឺខុស ដែលនៅក្នុង នោះបង្ហាញថាអាយុរបស់កុមារ ក្មេងជាងអាយុពិត ចំនួន ពីរឆ្នាំ។ ភស្តុតាងនេះ បញ្ជាក់ថា សំបុត្រកំណើតក្លែងក្លាយ និងលិខិតបោះបង់កូនក្លែងក្លាយ គឺត្រូវបានគេបង្កើតឡើង ដើម្បីឲ្យកុមារទាំងពីរ អាចត្រូវបានគេយកទៅចិញ្ចឹម។

កាលពីឆ្នាំ២០០៦ នៅពេលដែលសកម្មភាពស្មុកស្មាញនេះបានកើតឡើង សកម្មភាពស្មុកស្មាញក្នុងស្រុក និងអន្តរ ប្រទេសនៅ កម្ពុជា ត្រូវបានអនុវត្ត ទៅតាមច្បាប់ស្តីពី អាពាហ៍ពិពាហ៍ និងគ្រួសារ ដែលបានតម្រូវថា ដើម្បីឲ្យ ដំណើរការស្មុកស្មាញ អាចបន្តទៅមុខបាន កុមារម្នាក់ត្រូវតែជា កុមារដែលត្រូវបាន ម្តាយឪពុកបង្កើតបោះបង់ចោល ឬក៏ ម្តាយឪពុករបស់កុមារ ផ្តល់ការយល់ព្រមឲ្យមានការយក កូនរបស់ខ្លួន ទៅចិញ្ចឹម។ ប៉ុន្តែក្នុងករណីនេះ មិនត្រឹមតែ ប្រធានមណ្ឌល កុមារកំព្រាទេនោះទេ មន្ត្រីក្រសួងសង្គមកិច្ច ក៏បានដឹង យ៉ាងច្បាស់ដែរថា កុមារទាំងនោះ មិនមែនត្រូវ បានម្តាយឪពុកបង្កើតបោះបង់ចោលនោះឡើយ ហើយ ដឹងច្បាស់ដែរថា ម្តាយឪពុកបង្កើតនឹង បដិសេធការស្មុក ស្មាញរបស់ខ្លួនទៅចិញ្ចឹម ក៏ប៉ុន្តែសកម្មភាពស្មុកស្មាញ នៅតែត្រូវ បានគេធ្វើឡើង។

ប្រទេសកម្ពុជា បានផ្តល់សច្ចាប័ន ទទួលយក អនុសញ្ញា អន្តរជាតិស្តីពី សិទ្ធិកុមារ នៅឆ្នាំ១៩៩២។ អនុសញ្ញានេះ តម្រូវថា សកម្មភាពស្មុកស្មាញ ត្រូវតែធ្វើឡើង ឲ្យស្របតាមច្បាប់ជាធរមាន ដែលស្មុកស្មាញ អាចប្រព្រឹត្តិទៅ បាន ដោយត្រូវពិនិត្យមើល ពីទំនាក់ទំនងរបស់កុមារ ជាមួយម្តាយឪពុករបស់កុមារនោះហើយម្តាយឪពុកបង្កើត ត្រូវផ្តល់ការយល់ព្រម ដែលកើតចេញពីការដឹងលឺពីសកម្ម ភាពស្មុកស្មាញនោះ។^{២៥}

ដូចដែលបានបញ្ជាក់ពីខាងលើ ច្បាប់កម្ពុជា ជា ធរមានមិនត្រូវបានគេអនុវត្តឲ្យបានខ្ជាប់ខ្ជួននោះទេ ទំនាក់ ទំនងរវាងម្តាយបង្កើត និងកុមារនៅតែបន្តមាន នៅពេល មានសកម្មភាព ស្មុកស្មាញកើតឡើង ហើយម្តាយបង្កើតនោះ ទៀតសោត ក៏មិនបានផ្តល់ការយល់ព្រមលើ សកម្មភាព ស្មុកស្មាញនេះដែរ។ អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពី សិទ្ធិកុមារក៏បាន តម្រូវឲ្យអាជ្ញាធររដ្ឋ ការពារសិទ្ធិរបស់កុមារ ដើម្បីរក្សា អត្តសញ្ញាណ រួមមានឈ្មោះ និងសញ្ជាតិ ដោយមិនមាន ការជ្រៀតជ្រែកដោយខុសច្បាប់។^{២៦} ក្រុងចំណុចមួយ

ចំនួននៃករណីនេះ សំបុត្រកំណើតក្លែងក្លាយត្រូវបាន បង្កើតឡើង ដែលមានដាក់ ថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើតខុស និងមិន មានឈ្មោះ ម្តាយឪពុកបង្កើតរបស់កុមារ ។ នេះជាការ រំលោភយ៉ាងធ្ងន់ធ្ងរ ទៅលើសិទ្ធិកុមារស្តីពីអត្តសញ្ញាណ។ នេះមិនត្រឹមតែធ្វើឲ្យកុមារយល់ថា ពួកគេក្នុងជាងអាយុ ពិតប៉ុណ្ណោះទេ ហើយថែមទាំងធ្វើឲ្យ មានការលំបាក សម្រាប់កុមារ ក្នុងស្វែងរកម្តាយឪពុកបង្កើត របស់កុមារ ប្រសិនបើពួកគេចង់ស្វែងរក។

ការពឹងផ្អែករបស់ក្រសួងសង្គមកិច្ចលើច្បាប់ស្តីពីស្មុក ស្មាញអន្តរ ប្រទេស ឆ្នាំ២០០៩ ដើម្បីអះអាងថា សកម្មភាព ស្មុកស្មាញនោះ គឺជាស្មុកស្មាញពេញលេញ និងអះអាងថា ហេតុ ដូច្នោះ ហើយទើបមន្ត្រីទាំងនោះ មិនអាចផ្តល់ព័ត៌មានណា មួយជូនម្តាយបង្កើតនោះ គឺមិនត្រឹមត្រូវនោះទេ។ ច្បាប់ នោះ ពិតជាបានបញ្ជាក់ថា រាល់សកម្មភាពស្មុកស្មាញអន្តរ ប្រទេសទាំងអស់ ត្រូវជាសកម្មភាពស្មុកស្មាញពេញលេញ ហើយ រាល់ទំនាក់ទំនងរវាងកូន និងម្តាយឪពុកបង្កើត គឺត្រូវ បញ្ចប់នៅពេលស្មុកស្មាញ។^{២៧} ក៏ប៉ុន្តែច្បាប់នេះ មិនទាន់ត្រូវ បានគេយកមកអនុវត្ត នៅឆ្នាំ២០០៦ នោះទេ នៅពេល ដែលសកម្មភាពស្មុកស្មាញទាំងនោះ បានកើតឡើង។ ច្បាប់ ដែលអាចត្រូវបានគេអនុវត្តនៅពេលនោះ មិនបានផ្តល់ ព័ត៌មានលម្អិតណាមួយ អំពីលក្ខណៈ នៃសកម្មភាពស្មុក ស្មាញនោះដែរ។^{២៨} លើសពីនេះទៅទៀត នៅក្នុងករណីនេះ ដោយ ផ្អែកលើការរំលោភបំពានលើលក្ខខណ្ឌច្បាប់ ដែល តម្រូវឲ្យមានការយល់ព្រម ពីម្តាយឪពុកបង្កើត ដើម្បីឲ្យ មានសកម្មភាពស្មុកស្មាញកើតឡើង ការសំអាងលើការ អនុវត្ត ខ្ជាប់ខ្ជួន របស់ក្រសួងសង្គមកិច្ច លើមាត្រានៅក្នុងច្បាប់ ឆ្នាំ២០០៩ ដែលបានចែងថា រាល់សកម្មភាពស្មុកស្មាញអន្តរ ប្រទេសទាំងអស់ ត្រូវជាអំពើស្មុកស្មាញពេញលេញ គឺជាការ អនុវត្តស្តង់ដារពីរផ្សេងគ្នារបស់អាជ្ញាធររដ្ឋ ដែលផ្តល់ អាទិភាព ដល់សិទ្ធិរបស់ម្តាយឪពុកចិញ្ចឹមប្រទេស ច្រើន ជាងសិទ្ធិរបស់ភាគីដទៃផ្សេងទៀត។

ករណីទី៣

ករណីនេះ ជាករណីថ្មីបំផុត ចាប់តាំងពីឆ្នាំ២០០៨។ ប្តីនិងប្រពន្ធមួយគូរ បានរស់នៅ និងធ្វើការនៅក្នុងចំការ កៅស៊ូមួយ ដែលមានចម្ងាយមិនឆ្ងាយប៉ុន្មានពីរាជធានី ភ្នំពេញ។ ពួកគេ មានកូនចំនួនប្រាំមួយនាក់ ហើយគ្មាន លទ្ធភាពបញ្ជូនកូនទៅសាលារៀន ដោយសារ តែក្រីក្រ

ពេក។ អ្នកជិតខាងម្នាក់ បានប្រាប់អ្នកទាំងពីរថា នាងបាន បញ្ជូនកូនចំនួនបួននាក់របស់នាង ទៅរស់នៅក្នុងមណ្ឌល កុមារកំព្រាមួយ នៅភ្នំពេញ ដើម្បីឲ្យកូនៗទាំងនោះអាច បានទៅសាលារៀន។ កូនរបស់អ្នកទាំងពីរម្នាក់ បានលឺ ហើយបានប្រាប់ម្តាយនាងថា នាងចង់ទៅរស់នៅឯ

^{២៥} មាត្រា២១(ក), អនុសញ្ញាអន្តរជាតិស្តីពីសិទ្ធិកុមារ
^{២៦} ដូចខាងលើ, មាត្រា៨
^{២៧} មាត្រា៤១, ច្បាប់ស្តីពីស្មុកស្មាញអន្តរ ប្រទេស
^{២៨} ក្នុងប្រទេសកម្ពុជា មិនមានប្រវត្តិនៃស្មុកស្មាញពេញលេញនោះទេ។ ខណៈដែលកុមារអាចទៅរស់នៅបណ្តោះអាសន្ន ជាមួយសមាជិកក្រុមគ្រួសារ ផ្សេងទៀត ឬក៏មិត្តភក្តិ ប្រសិនបើម្តាយឪពុកបង្កើតស្លាប់ ឬក៏ដើម្បីមានឱកាសរៀនសូត្រ ភាពផុតរលត់នៃទំនាក់ទំនងរវាងម្តាយឪពុក និងកូនតាម ច្បាប់ គឺកម្រនឹងកើតមានឡើងណាស់។

ការក្លែងបន្លំ និងអំពើដែលត្រូវបានគេអះអាងថាជាអំពើពុករលួយក្នុងប្រព័ន្ធស្មុកស្មាញអន្តរ ប្រទេស

មណ្ឌលកុមារកំព្រា ដើម្បីបានទៅរៀន ហើយពេលធំឡើង នាងមិនចង់ធ្វើការងារដូចម្តាយឪពុក នាងទេ។ ស្ត្រីជា ម្តាយ បានសួរទៅអ្នកជិតខាងនោះ ពីលេខទំនាក់ទំនងទៅ ប្រធានមណ្ឌលកុមារកំព្រា ហើយប្រហែលមួយសប្តាហ៍ ក្រោយ ប្រធានមណ្ឌលនោះ បានធ្វើដំណើរពីភ្នំពេញមក ជួបក្រុមគ្រួសាររបស់នាង។ គាត់បានពន្យល់ថា កូនៗ នាង អាចរស់នៅក្នុងមណ្ឌលនោះដោយឥតបង់ប្រាក់ និង

កុមារម្នាក់ក្នុងចំណោមកុមារជាច្រើន ដែលត្រូវបានគេសុំ យកទៅចិញ្ចឹមនៅប្រទេសអ៊ីតាលី

មានឱកាសរៀនសូត្រ និងមានការងារធ្វើល្អ។ គាត់មិន បាននិយាយអ្វី អំពីសុំកូនយកទៅចិញ្ចឹមនោះទេ។ ម្តាយ ឪពុកទាំងពីរ ក៏សម្រេចចិត្ត ទុកកូនច្បង និងកូនពៅ ឲ្យ រស់នៅជាមួយអ្នកទាំងពីរ ហើយបញ្ជូន កូនប្អូននាក់ ផ្សេងទៀត ឲ្យទៅរស់នៅក្នុងមណ្ឌលកុមារកំព្រា។ ស្ត្រីជា ម្តាយបានធ្វើដំណើរទៅកាន់មណ្ឌលនោះ ជាមួយនឹង ប្រធានមណ្ឌលហើយនិងកូនៗនាង ដោយនាងបានស្នាក់ នៅក្នុងមណ្ឌល ចំនួនពីរយប់។ នាងបានឃើញថា ស្ថាន ភាពនៅក្នុងមណ្ឌល គឺស្រួលរស់នៅ ហើយក្មេងៗ មើល ទៅ គឺទទួលបាន ការចិញ្ចឹមបីបាច់បានល្អ ដូច្នោះនាង បានរីករាយនឹងទុក ឲ្យកូនៗទាំងនោះ ស្នាក់នៅក្នុង មណ្ឌល។

ពេលនាងចាកចេញពីមណ្ឌល ប្រធានមណ្ឌលបាន ឲ្យប្រាក់នាង ចំនួន១០០ដុល្លារ និងទូរស័ព្ទដៃមួយគ្រឿង

ដើម្បីអាចឲ្យនាងរក្សាទំនាក់ទំនង ជាមួយមណ្ឌល។ ប្រធានមណ្ឌលក៏បានប្រគល់ឲ្យនាងនូវទម្រង់ឯកសារមិន ទាន់បំពេញចំនួនពីរច្បាប់ សម្រាប់កូននីមួយៗ ហើយបាន ប្រាប់នាងឲ្យយកឯកសារ ទាំងនេះ ទៅឲ្យអាជ្ញាធរបំពេញ ពីព្រោះគាត់ត្រូវការការអនុញ្ញាតពីអាជ្ញាធរទាំងនោះ ដើម្បី ទទួលយកកុមារឲ្យមករស់នៅក្នុងមណ្ឌល។ គាត់បាន និយាយថា អាជ្ញាធរនឹងដឹងថា នឹងត្រូវធ្វើយ៉ាងម៉េចទៅ លើឯកសារនេះ។ នាងបានយកឯកសារទៅឲ្យប្រធានភូមិ ឲ្យជួយបំពេញបែបបទ ហើយប្រធានភូមិនោះបានប្រាប់ ឲ្យនាង និងស្វាមីនាង ចុះហត្ថលេខាលើឯកសារ។ បន្ទាប់មក នាងបានយកឯកសារ ទៅជួបមេឃុំដើម្បីឲ្យ មេឃុំចុះហត្ថលេខា។ នាងមិនចេះអាន ឬសរសេរអក្សរ នោះទេ ប៉ុន្តែទាំងប្រធានភូមិ និងមេឃុំ មិនបានពន្យល់ នាង ពីអ្វីដែលបានសរសេរនៅក្នុងឯកសារទាំងនេះនោះ ទេ។

នាងបានប្រាប់ប្រធានមណ្ឌលថា នាងមិនចង់ឲ្យកូនទៅរស់នៅមណ្ឌលវិញ ឬក៏ទៅបរទេសទេ។ ប្រធានមណ្ឌលនោះ បាននិយាយថា ហួសពេលហើយដែលម្តាយ ឪពុកចង់ផ្លាស់ប្តូរចិត្ត ដោយសារក្រដាសស្នាម ត្រូវបានរៀបចំរាល់ហើយ ហើយថាលោកនឹង មានបញ្ហា ប្រសិនលោកមិនមានកុមារឲ្យគេ សម្រាប់យកទៅចិញ្ចឹម។

នាងបានយកឯកសារទាំងនោះ ឲ្យប្រធានមណ្ឌល កុមារកំព្រានៅភ្នំពេញវិញ។ បន្ទាប់មក នាងបានយកប្រាក់ ១០០ដុល្លារនោះ ដើម្បីឡើងមកសួរសុខទុក្ខ កូនៗ បីទៅ បួនដង ក្នុងរយៈពេលពីរខែក្រោយមក។ ពីរខែបន្ទាប់ពី កុមារបានទៅរស់នៅក្នុងមណ្ឌល ប្រធានមណ្ឌលបាន ទូរស័ព្ទទៅនាង ដោយបានប្រាប់នាងថា មានជន បរទេសមួយចំនួន ចង់សុំកូននាង យកទៅចិញ្ចឹម។ ប្រធាន មណ្ឌលនោះ បានប្រាប់នាងថា ប្រសិនបើកូនៗ ទាំង នោះមានសំណាងល្អ ពួកគេនឹងអាចទៅរស់នៅ បរទេស។ នាងមិនយល់ពីរឿងនេះទេ ហើយបានសុំ ឲ្យប្រធានមណ្ឌល ជួយពន្យល់។ គាត់ បាននិយាយថា រឿងនេះមានន័យថា កូនៗនាងអាចនឹងទៅរស់នៅក្រៅ ប្រទេសជាមួយគ្រួសារបរទេសមួយ ហើយអាចទៅ សាលារៀននៅទីនោះ។ លោកបានពន្យល់ថា មណ្ឌលនឹង នៅតែអាចទាក់ទងជាមួយក្រុមគ្រួសារបរទេសនោះ បាន ដដែល ហើយថាគ្រួសារបរទេសនោះ នឹងផ្ញើព័ត៌មានពី កូនៗ រៀងរាល់ប្រាំមួយខែម្តង ។ លោកក៏បានបញ្ជាក់ ទៀតថា ពេលកូនៗទាំងនោះអាយុ១៥ឆ្នាំ ពួកគេនឹងអាច

វិលត្រឡប់មកប្រទេសកម្ពុជា ជាមួយឪពុកម្តាយចិញ្ចឹម ហើយនៅពេលពួកគេអាយុ១៨ឆ្នាំ ក្មេងៗទាំងនោះអាច មកកម្ពុជាដោយខ្លួនឯងបាន។ នាងបានពិភាក្សាពីរឿង នេះជាមួយស្វាមីនាង ហើយអ្នកទាំងពីរ បានយល់ព្រម ឲ្យកូនទៅរស់នៅបរទេស។

ភ្លាមៗ បន្ទាប់ពីនោះមក កូនៗទាំងនោះបានទៅ លេងផ្ទះនាថ្ងៃបុណ្យភ្ជុំបិណ្ឌ។ ម្តាយឪពុក បានសន្យាថា នឹងឲ្យកូនទៅមណ្ឌល កុមារកំព្រាវិញ បន្ទាប់ពីភ្ជុំបិណ្ឌ ហើយ។ ក៏ប៉ុន្តែអំឡុងពេលកូនៗមកលេងផ្ទះ ម្តាយឪពុក បានប្តូរចិត្ត អំពីរឿងឲ្យកូនទៅរស់នៅឯបរទេសនេះ។ ពួក គេព្រួយបារម្ភថា ពេលកូនៗទៅក្រៅបរទេស កូនៗរបស់ អ្នកទាំងពីរ នឹងមិនត្រឡប់មកប្រទេសកម្ពុជាវិញទេ ដូច្នេះ អ្នកទាំងពីរ បានសម្រេចយល់យកកូនទៅរស់នៅមណ្ឌល វិញ។ អ្នកទាំងពីរបានយកកូនតូចៗបីនាក់ ឲ្យទៅរស់នៅ ជាមួយសាច់ញាតិ ហើយទុកកូនស្រីពេញនៅជាមួយ។ ពេលភ្ជុំបិណ្ឌហើយ នៅពេលដែលកុមារទាំងនោះ មិន បានត្រលប់ទៅមណ្ឌលកុមារកំព្រាវិញ ប្រធានមណ្ឌល បានមកយកកូនៗ ទាំងនោះទៅមណ្ឌលវិញ។ ម្តាយបាន យកកូនពៅទៅលាក់នៅក្នុងចំការកៅស៊ូ ប៉ុន្តែអ្នកជិតខាង បានប្រាប់ប្រធានមណ្ឌល ពីកន្លែងដែលកូនស្រីពៅលាក់ ខ្លួន។ កូនរបស់នាងម្នាក់ កំពុងលេងនៅមិនឆ្ងាយប៉ុន្មានពី ម្តាយ ហើយពេលប្រធានមណ្ឌល បានមកដល់ លោក បានចាប់លើកយកកូននោះ។

ហេតុនេះ ម្តាយបានយល់ព្រមឲ្យ ប្រធានមណ្ឌល អាចយកកូនពៅនាងទៅបាន។ ប្រធានមណ្ឌលបានប្រាប់ នាងឲ្យប្រមូលកូនៗផ្សេងទៀតមក ហើយបញ្ជូនពួកគេ ទៅភ្នំពេញ។ ម្តាយឪពុក បានយល់ព្រមធ្វើតាមការស្នើសុំ របស់ប្រធានមណ្ឌល ដោយសារអ្នកទាំងពីរ ព្រួយបារម្ភថា កូនពៅនោះ នឹងទៅរស់នៅបរទេសតែម្នាក់ឯង។ អ្នកទាំង ពីរបានគិតថាកូនៗទាំងអស់ នឹងត្រូវបញ្ជូនទៅរស់នៅក្រៅ ប្រទេសជាមួយគ្នា ហើយពួកគេអាចមើលថែគ្នាបាន។

ក្រោយមក ម្តាយបានទៅលេង កូនពីរបីដងទៀត។ ប្រធានមណ្ឌល មិនបានប្រាប់នាងថា ពេលណាដែល កូនៗទាំងនោះ នឹងត្រូវចាកចេញទៅបរទេសនោះទេ ប៉ុន្តែ ពីរបីសប្តាហ៍បន្ទាប់ កូនៗទាំងនោះ បានចាកចេញទៅ ម្តងមួយៗ។ ម្តាយបានដឹងពីដំណឹងនេះ ទាល់តែពេល នាងទូរស័ព្ទទៅពួកគេ ឬពេលទៅលេងកូនៗ ទាំងនោះ ប៉ុណ្ណោះ។ ពេលដែលកូនៗបានទៅបាត់អស់ហើយ នាង នៅតែបន្ត ទាក់ទងជាមួយប្រធានមណ្ឌល ហើយប្រធាន

មណ្ឌលនោះ បានឲ្យនាង នូវរូបថតកូនៗ ទាំងនោះច្រើន សន្លឹក ដែលត្រូវបានថតមុនពេល កូនៗទាំងនោះ ចាក ចេញ។ មិនយូរប៉ុន្មានក្រោយមក ប្រធានមណ្ឌលនោះ បានឲ្យរូបថតមួយចំនួនរបស់កូននាងម្នាក់ ដែលគេផ្ញើមក ពីបរទេស។ នាងមិនបានទទួលរូបថតផ្សេងទៀតឬដំណឹង ណាមួយពីកូនពីរនាក់ផ្សេងទៀតនោះទេ។

ជាច្រើនឆ្នាំក្រោយមក ម្តាយនៅបន្តទាក់ទងជាមួយ ប្រធានមណ្ឌលកុមារកំព្រា តាមទូរស័ព្ទ ហើយលោកតែង ប្រាប់នាងថា កូនៗទាំងនោះ សុខសប្បាយជាទេ ហើយ បានប្រាប់នាង កុំឲ្យព្រួយបារម្ភ។ នៅឆ្នាំ២០១៦ នាងមិន អាចទាក់ទងតាមទូរស័ព្ទទៅប្រធានមណ្ឌល បានទៀតទេ ហើយនាងមានការព្រួយបារម្ភខ្លាំង។ នាង មិនដឹងត្រូវ ទៅទាក់ទងនរណាដើម្បីសុំជំនួយនោះទេ តែជាសំណាង ល្អ នាងបានជួបបុគ្គលិកអង្គការលីកាដូម្នាក់ ដែលក្រោយ មកអង្គការលីកាដូ បានទទួលដោះស្រាយករណីនេះ។

បុគ្គលិកអង្គការលីកាដូ បានរកឃើញថាកុមារ ទាំងនោះត្រូវបាន គេយកទៅចិញ្ចឹមនៅប្រទេសអ៊ីតាលី។ កំឡុងពេលឃ្នាំមើល អង្គការលីកាដូ ទទួលបានលិខិត ជាច្រើនច្បាប់ ដែលត្រូវបានផ្ញើចេញនៅ ឆ្នាំ២០០៨ និង ២០០៩ ដោយក្រសួងសង្គមកិច្ច និងទីស្តីការគណៈរដ្ឋមន្ត្រី ទាក់ទងនឹងសកម្មភាព សុំកូនកុមារទាំងបី។ លិខិតទាំង នោះ បានបញ្ជាក់ថា ដោយផ្អែកតាម ការស្រាវជ្រាវដោយ ក្រសួងសង្គមកិច្ច កុមារទាំងនោះ ជាក្មេងកំព្រា ដែលត្រូវ បានម្តាយឪពុកបោះបង់ចោល។ ដោយសារ ប្រធាន មណ្ឌលកុមារកំព្រានោះ បានដឹងយ៉ាងច្បាស់ថាកុមារ ទាំងនោះ មិនមែនជាក្មេង ដែលត្រូវបានម្តាយឪពុកបោះ បង់ចោលនោះ អាចសន្និដ្ឋានថា ការស្រាវជ្រាវមួយ ដែល ត្រឹមត្រូវ និងម៉ត់ចត់ពីប្រវត្តិកុមារ មិនត្រូវបានធ្វើឡើង នោះទេ។ លិខិតទាំងនោះ ក៏មានសរសេរថ្ងៃខែឆ្នាំកំណើត ក្លែងក្លាយរបស់កុមារទាំងបីនោះដែរ ដោយអាយុកុមារ ម្នាក់ៗ ត្រូវបានគេបន្ថយចំនួនបួនឆ្នាំ បីឆ្នាំ និងមួយឆ្នាំ។ ដូចនេះ គឺទំនងជាសំបុត្រកំណើតក្លែងក្លាយ ត្រូវបានគេ ធ្វើឡើងសម្រាប់កុមារទាំងនោះ ដើម្បីសម្រួលដល់ដំណើរ ការសុំកូន។ ករណី ខាងលើនេះ គឺជាករណីរំលោភលើ អនុសញ្ញា អន្តរជាតិ ស្តីពីសិទ្ធិកុមារ។ ករណី ដែលកុមារ ដែលត្រូវបាន គេបន្ថយអាយុចំនួនបួនឆ្នាំ ដោយបន្ថយ ពីប្រាំបួនមកប្រាំឆ្នាំ។ ដូចនេះយោងតាមច្បាប់ ជាធរមាន នាពេលនោះ គ្មានកុមារណាម្នាក់ ដែលមានអាយុ លើស ពីប្រាំបីឆ្នាំ ត្រូវបានគេយកទៅចិញ្ចឹមនោះទេ។^{២៩}

^{២៩} មាត្រា១១០, ច្បាប់ស្តីពីអាពាហ៍ពិពាហ៍ និងគ្រួសារ

អនុសញ្ញាទីក្រុង ឡាអេ បានចូលជាធរមាននៅ ប្រទេសកម្ពុជា កាលពីឆ្នាំ២០០៧ គឺរយៈពេលមួយឆ្នាំមុន សកម្មភាពស្មុំកូននេះកើតឡើង។ អនុសញ្ញានេះ តម្រូវឲ្យ ម្តាយឪពុក គួរទទួលបានការប្រឹក្សា និងពន្យល់ពីផល ប៉ះពាល់នៃសកម្មភាពស្មុំកូន ជាពិសេសថា តើការស្មុំកូន នោះ នឹងនាំឲ្យមានការបញ្ចប់ទំនាក់ទំនងផ្លូវច្បាប់ ជាមួយ កូនរបស់ម្តាយឪពុកនោះឬយ៉ាងណា។ អនុសញ្ញានេះ ក៏ តម្រូវឲ្យមានការយល់ព្រមដោយសេរី និងអាចលុបចោល ការយល់ព្រមនោះវិញបាន ដោយម្តាយឪពុកក្មេង ដើម្បី ឲ្យសកម្មភាពស្មុំកូននេះ អាចត្រូវបានធ្វើឡើង។ កុមារក៏ តម្រូវឲ្យទទួលបាន ការប្រឹក្សា ហើយបំណង និងមតិ យោបល់របស់កុមារទាំងនោះ គួរត្រូវបាន យកទៅ ពិចារណា។ លក្ខខណ្ឌតម្រូវទាំងនេះ គឺមានសារៈសំខាន់ នៅប្រទេសកម្ពុជា ដែលកុមារតែងតែត្រូវបានម្តាយឪពុក ឲ្យទៅរស់នៅ ជាមួយសាច់ញាតិ ឬក៏មិត្តភក្តិ ដែលអាច ជួយចិញ្ចឹម និងអាចឲ្យកុមារបានចូលរៀន ប៉ុន្តែមិនដែល មានប្រវត្តិនៃសកម្មភាពស្មុំកូនពេញលេញនោះទេ។ ក៏ប៉ុន្តែ ក្នុងករណីនេះ លក្ខខណ្ឌតម្រូវឲ្យមាន ការប្រឹក្សាយោបល់ មិនត្រូវបានធ្វើឡើងនោះទេ ហើយម្តាយឪពុក ជាការពិត

ក៏តែងតែទទួលបានព័ត៌មាន មិនពិត ដែលធ្វើឲ្យអ្នកទាំង ពីរជឿថា ទំនាក់ទំនងរបស់ពួកគេ ជាមួយកូន នឹងនៅតែ នៅមានបន្តទៀត។

កាលពីខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៧ អង្គការលីកាដូ បាន សរសេរលិខិតជូនក្រសួងសង្គមកិច្ច ដោយស្នើសុំក្រសួង ចែករំលែកព័ត៌មាន ដែលក្រសួងមាន ទាក់ទងនឹង សកម្មភាពស្មុំកូនទាំងបួន។ បុគ្គលិកអង្គការលីកាដូ បាន តាមដានករណីទាំងនេះដោយមានការចុះទៅមើលទីតាំង ផ្ទាល់ និងសន្ទនាតាមទូរស័ព្ទ ហើយនៅពេលមួយនោះ ក្រសួងបានប្រាប់ថា លិខិតឆ្លើយតប មួយត្រូវបានគេ ព្រាងរួចហើយ ក៏ប៉ុន្តែ រហូតមកពេលនេះ លិខិតនោះ លីកាដូ នៅមិនទាន់ទទួលបាននៅឡើយទេ។

នៅអំឡុងពេលសរសេររបាយការណ៍នេះ អង្គការ លីកាដូ បានទទួលករណីបីផ្សេងទៀត ដែលពាក់ព័ន្ធនឹង មណ្ឌលកុមារកំព្រាដដែលនេះ ប៉ុន្តែបុគ្គលិកអង្គការ លីកាដូ នៅមិនទាន់មានឱកាស ដើម្បីឃ្នាំមើលករណី នេះឲ្យបានពេញលេញនៅឡើយទេ។

សំណងការខូចខាតពីសកម្មភាពស្មុំកូនដោយក្លែងបន្លំ

មានការទទួលស្គាល់ជាអន្តរជាតិ នូវលក្ខខណ្ឌតម្រូវ ដើម្បីធានាថា សកម្មភាពស្មុំកូនអន្តរប្រទេស គឺត្រូវបាន ធ្វើឡើង ដើម្បីផ្តល់អត្ថប្រយោជន៍ដ៏ល្អបំផុត ដល់កុមារ ដែលនឹងត្រូវបានគេស្វែងរកទៅចិញ្ចឹម ហើយរដ្ឋនីមួយៗ ត្រូវចាត់វិធានការ ដើម្បីទប់ស្កាត់ ការបញ្ជូនកុមារចេញពី ប្រទេសកម្ពុជាដោយល្មើស ការលក់ និងការជួញដូរ កុមារ។ ទាំងនេះគឺជាគោលបំណងចម្បង នៃអនុសញ្ញា ទីក្រុងឡាអេ។ ទោះបីជាមានយន្តការអន្តរជាតិ និងមាន ករណីជាច្រើន អំពីសកម្មភាពស្មុំកូនដោយក្លែងបន្លំបាន កើតឡើងទូទាំងពិភពលោកក៏ដោយ ក៏មិនមាននីតិវិធី ដែលត្រូវបានទទួលយកជាលក្ខណៈអន្តរជាតិ ក្នុងការ ដោះស្រាយវិបត្តិដ៏រ៉ាំរ៉ៃនេះដែរ។ អនុសញ្ញាទីក្រុង ឡាអេ ក៏មិនបានចែងពីលក្ខខណ្ឌផ្សេងទៀត ក្រៅពីលក្ខខណ្ឌ ដែលតម្រូវឱ្យរដ្ឋនីមួយៗ “ចាត់វិធានការសមរម្យ” នោះ ដែរ។ ហើយក៏មិនមានវិធីណាមួយច្បាស់លាស់ ដើម្បី អនុវត្ត នៅពេលដែលករណីបែបនេះ កើតឡើង ហើយ ថែមទាំង មិនមានបន្ទុកណាមួយដាក់ទៅលើរដ្ឋ ដើម្បី ឆ្លើយតបទៅនឹងរឿងនេះនោះដែរ។^{១០}

រយៈប៉ុន្មានឆ្នាំចុងក្រោយនេះ មានការទទួលស្គាល់ មួយចំនួនពីភាពចាំបាច់ ដែលរដ្ឋ ត្រូវអនុវត្តថែមទៀត ដើម្បីកំណត់អត្តសញ្ញាណ ទប់ស្កាត់ និងឆ្លើយតប ទៅនឹង ការអនុវត្តស្មុំកូនអន្តរប្រទេសខុសច្បាប់។ នៅឆ្នាំ២០១០ ស្ថាប័នទទួលបន្ទុក អនុសញ្ញាទីក្រុងឡាអេ បានបង្កើត ក្រុមការងារដើម្បីទប់ស្កាត់ និងដោះស្រាយ ការអនុវត្តខុស ច្បាប់ដើម្បី ជាការឆ្លើយតប ទៅនឹង ការទទួលស្គាល់នៃ ភាពចាំបាច់នេះ។ ក្នុងឆ្នាំ២០១៦ក្រុមការងារនេះបានចេញ ផ្សាយអនុសាសន៍ មួយចំនួន ដោយសង្កត់បញ្ជាក់ពី សារៈសំខាន់ នៃការលើកយកបញ្ហា ការអនុវត្តខុសច្បាប់ មកជជែកពិភាក្សា និងបានទទួលស្គាល់ពីតម្លៃ នៃការ បង្កើតយន្តការរាយការណ៍ និងដាក់ពាក្យបណ្តឹងនៅក្នុង បណ្តារដ្ឋដែលបញ្ជូនកុមារ និង រដ្ឋដែលទទួលកុមារ។ អនុសាសន៍បានលើកឡើងថា ការបង្កើតវិធានការគំរូ មួយ ដើម្បីឆ្លើយតបទៅនឹង ករណីជាក់លាក់មួយចំនួន ពាក់ព័ន្ធ នឹងការអនុវត្តខុសច្បាប់ គួរតែមានការបញ្ចូល ការប្រឹក្សាយោបល់ សំណងការខូចខាត និង ការដាក់

ទណ្ឌកម្ម។ ក្រុមការងារដែលនេះ ក៏បានទទួលស្គាល់ពី សារៈសំខាន់ នៃការលើកឡើងពី តម្រូវការរបស់ជនរងគ្រោះ តាមរយៈការផ្តល់ការប្រឹក្សា ការទទួលស្គាល់កំហុស និង ការតភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងឡើងវិញ រវាងកូនដែលគេយកទៅ ចិញ្ចឹម និងម្តាយឪពុកបង្កើត។^{១១} អនុសាសន៍ទាំងនេះ ត្រូវបាន គេស្នាដៃ ក៏ប៉ុន្តែមកដល់ពេលនេះ មិនទាន់ ឃើញ មានការចាត់វិធានការ ជាដុំកំរិតណាមួយ ត្រូវបាន គេយកមកអនុវត្តនៅឡើយ។

ការខូចខាត នៃនីតិវិធីច្បាស់លាស់ និងឯកភាពគ្នា មួយ ធ្វើឱ្យអង្គការ លីកាដូ ជួបការលំបាកជាខ្លាំង ដើម្បី ដោះស្រាយករណីទាំងបី ដែលបានរៀបរាប់នៅខាងលើ នេះ។ ក្រសួងសង្គមកិច្ច មិនទាន់ឆ្លើយតបនឹងលិខិតរបស់ អង្គការលីកាដូ កាលពីខែឧសភា ឆ្នាំ២០១៧ ដែលបាន ស្នើសុំព័ត៌មានទាក់ទងនឹងករណីទីបីនៅឡើយ។ ជាងនេះ ទៅទៀត នៅខែតុលា ឆ្នាំ២០១៧ អង្គការលីកាដូ បានធ្វើ ព័ត៌មានលម្អិត ស្តីពីករណីនេះ ដោយភ្ជាប់ជាមួយនឹង ភស្តុតាងពាក់ព័ន្ធ ដែលបង្ហាញថា សកម្មភាពស្មុំកូននោះ ត្រូវបានធ្វើឡើងដោយក្លែងបន្លំ ជូនគណៈកម្មាធិការអីតាលី ស្តីពីស្មុំកូនអន្តរប្រទេស ជាស្ថាប័នដែលទទួលខុសត្រូវ ស្ថិតក្រោមអនុសញ្ញាទីក្រុងឡាអេ សម្រាប់រៀបចំបទ បញ្ញត្តិនានា ចំពោះសកម្មភាព ស្មុំកូនអន្តរប្រទេស ទាំងអស់។ រហូតមកដល់ពេលនេះ គណៈកម្មាធិការនេះ នៅមិនទាន់បានឆ្លើយតប នឹងលិខិតនោះនៅឡើយទេ។ នៅខែវិច្ឆិកា អង្គការលីកាដូ បានសរសេរលិខិតជូន ក្រសួង យុត្តិធម៌ នៃប្រទេសអូទ្រីស ទាក់ទងនឹងករណីទីពីរ។ ក្រសួងបានទទួលយកលិខិត ហើយក្នុងខែមីនាឆ្នាំ២០១៨ ស្ថាប័ននេះបានឆ្លើយតបថា ប្រហែលអាចមានលទ្ធភាព ក្នុងការជួយលើករណីនេះ។ អង្គការលីកាដូ នៅតែបន្តការ តាមដានលើករណីនេះយ៉ាងយកចិត្តទុកដាក់ ដើម្បីជួយ ដល់ស្ត្រីជាម្តាយរបស់កុមារទាំងនោះ។

^{១០} មាត្រា៣៣, អនុសញ្ញាទីក្រុងឡាអេស្តីពីស្មុំកូនអន្តរប្រទេស
^{១១} សេចក្តីសន្និដ្ឋាន និងអនុសាសន៍របស់ក្រុមការងារដើម្បីទប់ស្កាត់ និងដោះស្រាយការអនុវត្តខុសច្បាប់ ក្នុងសកម្មភាពស្មុំកូនអន្តរប្រទេស (កិច្ចប្រជុំថ្ងៃទី១៣ ដល់ទី១៥ ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៦), សន្និសីទក្រុងឡាអេស្តីពីច្បាប់អន្តរជាតិឯកជន, ខែតុលា ឆ្នាំ២០១៦, <https://assets.hcch.net/docs/536b1d4d-6ed1-4d42-8511-e1676d17464a.pdf>.

ករណីដែលបានរៀបរាប់ខាងលើនេះ ផ្តល់ជាកស្មតាងបង្ហាញថាការក្លែងបន្លំ និងអំពើដែលត្រូវបានគេអះអាងថាជា អំពើពុករលួយ បានបន្តកើតមានឡើងនៅក្នុងប្រព័ន្ធសុំកូនអន្តរប្រទេសនៅកម្ពុជានៅក្នុង ទសវត្សរ៍ឆ្នាំ ២០០០។ ចំនួនករណី ដែលត្រូវបានរាយការណ៍ មកអង្គការ លីកាដូ មកដល់ពេលនេះ នៅមានកម្រិតទាបដូច្នោះ ទំហំនៃអំពើក្លែងបន្លំ និងអំពើដែលត្រូវបានគេអះអាងថា ជាអំពើពុករលួយ ពិតជាពិបាកក្នុងការធ្វើការវាស់វែង។ ក៏ប៉ុន្តែ ផ្នែកលើកស្មតាង ដែលមានស្រាប់ ហើយដែលត្រូវបានរកឃើញ ដោយរដ្ឋាភិបាលសហរដ្ឋអាមេរិក និង ប្រទេសហូឡង់ ករណីទាំងបីនេះ ទំនងជាករណីចំនួនតូចក្នុងចំណោម ករណីជាច្រើន។ នេះអាចថាចំនួននៃករណីដែលត្រូវបាន រាយការណ៍ មានកម្រិតទាបដោយសារ ជនរងគ្រោះពីអំពើ សុំកូនក្លែងបន្លំ គិតថា មិនមានវិធីអ្វីអាច ដោះស្រាយបាន ឬ អ្នកទាំងនោះ មិនដឹងពីកន្លែង ដែលអាចពឹងពាក់សុំ ជំនួយបាន។ ដោយផ្អែកលើការណ៍ ដែលកុមាររាប់ពាន់នាក់ ត្រូវបានគេយកទៅចិញ្ចឹមអស់ជាច្រើនឆ្នាំមកនេះ បញ្ហានេះទំនងថា ប្រសិនបើម្តាយឪពុកបង្កើត បានដឹងពីអ្នក ដែលអាចពឹងពាក់សុំជំនួយបាន នោះនឹងមានម្តាយឪពុកជាច្រើន នឹងទៅរកជំនួយ។

អង្គការលីកាដូ គាំទ្រអនុសាសន៍របស់ ក្រុមការងារដើម្បីទប់ស្កាត់ និងដោះស្រាយការអនុវត្តខុស ច្បាប់ ប៉ុន្តែកង្វះខាតការអនុវត្តជាក់ស្តែង ធ្វើឲ្យមានការ ខកចិត្តយ៉ាងខ្លាំង។ ករណីទាំងបី ដែលត្រូវបានពិពណ៌នា ខាងលើនេះ

បង្ហាញពីភាពចាំបាច់នៃវិធានការជាក់លាក់ ដើម្បីអនុវត្តដោយសារនេះជាស្ថានភាពបន្ទាន់។ ក្រុមគ្រួសារដែលបានត្រូវគេយកកូនចេញទៅរងនូវភាពឈឺចាប់ អស់រយៈពេលជាច្រើនមកហើយដោយ មិនបានទទួលព័ត៌មាន ណាមួយពីសុខទុក្ខរបស់កូនៗអ្នកទាំងនោះ ហើយការព្យាយាមស្វែងរកព័ត៌មានអំពីកូនៗរបស់អ្នកទាំងនោះ តែងត្រូវបានគេបដិសេធ ឬ ក៏មិនត្រូវបានគេយកចិត្តទុកដាក់នោះទេ។

ករណីទាំងនេះ ក៏បានបង្ហាញពីភាពមិនយកចិត្តទុកដាក់ទាំងស្រុង ចំពោះសិទ្ធិរបស់ម្តាយឪពុក និងកុមារដែលធ្លាក់ចូលក្នុងប្រព័ន្ធសុំកូនអន្តរប្រទេសនេះ ហើយបង្ហាញ ពីរបៀបនៃការរកញ្ជីប្រព័ន្ធ លើពលរដ្ឋដែលមានជីវភាពក្រីក្រ និងមានកម្រិតនៃការអប់រំតិចតួច ពីសំណាក់អ្នកដែលមាន តួនាទីក្នុងការការពារពលរដ្ឋទាំងនោះ។ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងរដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសទទួលកុមារ គួរតែទទួលស្គាល់នូវភាពខ្វះខាតរបស់ខ្លួន និងត្រូវធានាថា មិនឲ្យមាន ករណីបែបនេះ កើតឡើងវិញទៀតឡើយ។ ម្តាយឪពុក និង កុមារដែលបានព្រាត់ប្រាសគ្នាដោយសារ ដំណើរការ សុំកូននេះ គួរទទួលបានការសុំទោសពីស្ថាប័នរដ្ឋដែលពាក់ព័ន្ធ និងការទទួលស្គាល់ពីទុក្ខវេទនា ដែលអ្នកទាំងនោះបានទទួលរង។ នៅពេលដែលមិនមានវិធីណាមួយ ដើម្បីកែប្រែកំហុស ពីអតីតកាលបាន ចំណុចសំខាន់ជាងគេ គឺរដ្ឋាភិបាលពាក់ព័ន្ធត្រូវផ្តល់នូវសំណងការខូចខាត ដែលនឹងជួយសម្រាលទុក្ខសោក ដែលបានកើតឡើងជាច្រើនឆ្នាំមកនេះ។

អនុសាសន៍

យើងខ្ញុំសង្ឃឹមថា៖

- ▶▶▶ ក្រសួងសង្គមកិច្ច និងរដ្ឋាភិបាលប្រទេសអ៊ីតាលី នឹងឆ្លើយតបជាបន្ទាន់ ទៅនឹងសំណើរសុំការជួយគាំទ្រពី រដ្ឋាភិបាលទាំងនេះ ក្នុងការចាត់វិធានការជាសកម្មភាពមួយចំនួន ដើម្បីផ្តល់ការជួសជុល សំណងដល់ជនរងគ្រោះ និង ដាក់ទណ្ឌកម្ម ដល់អ្នកដែលទទួលខុសត្រូវលើបញ្ហាសុំកូនក្លែងបន្លំទាំងនេះ។
- ▶▶▶ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា នឹងចេញនូវលិខិតទទួលស្គាល់ជាសាធារណៈមួយ ចំពោះកំហុសឆ្គងដែលអាជ្ញាធររដ្ឋបាន ប្រព្រឹត្តពីអតីតកាល ពាក់ព័ន្ធនឹងសុំកូនអន្តរប្រទេស ការទទួលស្គាល់កំហុសចំពោះអ្នកទាំងអស់ដែលរងគ្រោះ និងការ អញ្ជើញក្រុមគ្រួសារដែលប៉ះពាល់ ឲ្យមកប្រាប់ពីរឿងរ៉ាវរបស់អ្នកទាំងនោះ និងស្វែងរកសំណងការខូចខាត។
- ▶▶▶ រាជរដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា ដោយមានការគាំទ្រពីប្រទេសដែលទទួលកុមារ នឹងបង្កើតគណៈកម្មាធិការស៊ើបអង្កេត ពិសេសមួយ ដើម្បីជួយដល់ក្រុមគ្រួសារកម្ពុជា ដែលរងគ្រោះដោយសកម្មភាពសុំកូនក្លែងបន្លំ ក្នុងការស្វែងរកទីតាំងរស់នៅ របស់កូនឯករាជ្យទាំងនោះ និងជួយភ្ជាប់ទំនាក់ទំនងឡើងវិញរវាងម្តាយឪពុក និងកូន។
- ▶▶▶ ប្រទេសទទួលកុមារ គួរលើកកម្ពស់ការយល់ដឹងពីបញ្ហានេះ នៅក្នុងប្រទេសរបស់ពួកគេ អំពីប្រវត្តិនៃសកម្មភាព សុំកូនក្លែងបន្លំនៅកម្ពុជា និងបង្កើតយន្តការមួយចំនួនសម្រាប់កុមារកម្ពុជាដែលត្រូវបានគេយកទៅចិញ្ចឹម ក្នុងការស្រាវជ្រាវ ពីសារៈសំខាន់របស់កុមារទាំងនោះ និងបង្កើតទំនាក់ទំនងឡើងវិញជាមួយម្តាយឪពុកបង្កើត ប្រសិនបើកុមារចង់។
- ▶▶▶ រដ្ឋាភិបាលនៃប្រទេសទទួលយកកុមារ គួរបង្កើតការស៊ើបអង្កេតឯករាជ្យ លើពលរដ្ឋរបស់ខ្លួនដែលបានធ្វើខុស ឬក៏ទីភ្នាក់ងារសុំកូន ដែលពាក់ព័ន្ធនឹងសកម្មភាពសុំកូនអន្តរប្រទេស នៅប្រទេសកម្ពុជា ដោយមានការដាក់ទោសទណ្ឌ រដ្ឋបាល ឬឧក្រិដ្ឋ តាមកម្រិតទោស។
- ▶▶▶ រដ្ឋាភិបាលកម្ពុជា និងរដ្ឋាភិបាលប្រទេសទទួលកុមារ នឹងធានាថា គ្មានសកម្មភាពសុំកូនអន្តរប្រទេសណាមួយ កើតឡើងទៀតឡើយ លុះត្រាណា ប្រព័ន្ធដោះស្រាយ និងការស៊ើបអង្កេតមួយ ត្រូវបានអនុវត្ត ហើយវិធានការសុវត្ថិភាព ត្រូវបានយកអនុវត្ត ដើម្បីធានាថា កំហុសអតីតកាល នឹងមិនអាចកើតមានឡើងវិញឡើយ។
- ▶▶▶ អនុសញ្ញាក្រុងឡាអេស្តីពីច្បាប់អន្តរជាតិឯកជន ស្ថាប័នដែលទទួលខុសត្រូវលើអនុសញ្ញាក្រុងឡាអេ គួរបង្កើតឲ្យ បានរូសរាន់លើដំណើរការគំរូ ដើម្បីដោះស្រាយការអនុវត្តខុសច្បាប់ ក្នុងសកម្មភាពសុំកូនអន្តរប្រទេស និងគួរដាក់ ការអនុវត្តនេះ ជាលក្ខខណ្ឌតម្រូវមួយដល់ហត្ថលេខីទាំងអស់ នៃអនុសញ្ញាក្រុងឡាអេនេះ។

